

1

Horizon 2028: Imam Khomeini's Relief Foundation Strategic Foresight in Qazvin Province¹

Vol. 5
Spring 2024
P.P: 107-138

Khalil Kolivand² | Moslem Shirvani Naghani^{3*}

Research Paper

Received:
08 December 2023
Accepted:
10 February 2024

Abstract

The Imam Khomeini's Relief Foundation is a non-governmental organization, a quasi-governmental organization that was founded with the slogan of supporting the deprived and oppressed and empowering them. Considering the importance of solving the many economic, cultural and social problems of the deprived classes of the society and predicting the programs needed to empower and meet the needs of the deprived classes in the province, the mentioned organization is facing scenarios in the considered horizon that this research with a strategic foresight approach seeks to draw scenarios are highly believable. The type of research is applied which uses descriptive-analytical and case-contextual methods and with survey research methods, scientific documents and interviews and secondary data analysis method using various techniques such as "Delphi", "Expert Panel" and "Scenario". The statistical population of the research includes academic experts in the field of futures studies and foresight and experimental experts familiar with the studied organization. To select the statistical sample, the method of "criterion-based sampling" was used with the help of the Snowball sampling. By identifying the key factors and driving forces involved in the issue, the most key uncertainties were identified and four plausible scenarios were drawn, and at the end of the research, Proactive strategic options and hyper-active strategic options was presented.

Keywords: Strategic Foresight, Scenario Planning, Imam Khomeini's Relief Foundation, Pre-active strategic options, Pro-active strategic options.

1. The present article is taken from a research project entitled "Drawn scenarios for the Imam Khomeini Relief Committee of Qazvin Province in the horizon of 2028 and the development of pre-active and pro-active strategic options based on strategic foresight" with the support of the General Administration of the Imam Khomeini Relief Committee of Qazvin Province.

2. PhD student in future studies, Imam Khomeini International University (RA), Qazvin, Iran.

3. Corresponding author: Assistant Professor, Department of Future Studies, Imam Khomeini International University (RA), Qazvin, Iran. shirvani@soc.ikiu.ac.ir

Publisher: Imam Hussein University

© **Authors**

This article is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0).

آینده‌نگاری راهبردی کمیته امداد امام خمینی (ره) استان قزوین در اقی ۱۴۰۷ ه.ش^۱

خلیل کولیوند^۲ | مسلم شیروانی ناغانی^{۳*}

چکیده

کمیته امداد امام خمینی (ره) سازمانی شبه‌دولتی است که با شعار پشتیبانی از محرومان و مستضعفان و توانمندسازی آن‌ها بنیان‌گذاری شده است. اداره کل کمیته امداد امام خمینی (ره) استان قزوین در راستای تحقق شعار فوق در این استان، نیازمند به برنامه‌ریزی بلندمدت و راهبردی است. از طرفی، عدم اطمینان محیطی و تغییرات فزاینده روزافزون، سازمان‌های امروزی را از رویکردهای سنتی برنامه‌ریزی راهبردی به سوی رویکردهای منعطف‌تری نظیر آینده‌نگاری راهبردی سوق داده است؛ لذا این پژوهش باهدف آینده‌نگاری راهبردی کمیته امداد امام خمینی (ره) استان قزوین در اقی ۱۴۰۷ انجام شده است. نوع پژوهش کاربردی بوده که از روش‌های توصیفی-تحلیلی و موردی - زمینه‌ای استفاده نموده و با روش‌های مصاحبه و تحلیل داده‌های ثانویه با بهره‌گیری از تکنیک‌های مختلفی چون «دلفی»، «پانل خبرگان» و «سناریونگاری» انجام شده است. جامعه آماری پژوهش شامل خبرگان دانشگاهی در حوزه آینده‌پژوهی و آینده‌نگاری و خبرگان تجربی آشنا به سازمان موردمطالعه است. برای انتخاب نمونه آماری، از شیوه «نمونه‌گیری مبتنی بر معیار» به کمک تکنیک گلوله‌برفی استفاده شده که با شناسایی عوامل اثرگذار و پیشران‌های وارد بر موضوع، کلیدی‌ترین پیشران‌ها شناسایی و چهار سناریوی باورپذیر به کمک نرم‌افزار سناریو ویزارد ترسیم شد و در پایان پژوهش هم برخی گزینه‌های راهبردی به مدیران و متولیان امر برنامه‌ریزی در سازمان موردمطالعه ارائه گردید.

کلیدواژه‌ها: آینده‌نگاری، آینده‌نگاری راهبردی، سناریوپردازی، کمیته امداد امام خمینی (ره)، گزینه‌های راهبردی.

۱. مقاله حاضر برگرفته از طرح پژوهشی با عنوان «ترسیم سناریوهای فرا روی کمیته امداد امام خمینی (ره) استان قزوین در اقی ۱۴۰۷ و توسعه گزینه‌های راهبردی پیش‌فعالانه و فرا فعالانه بر پایه آینده‌نگاری راهبردی» با حمایت اداره کل کمیته امداد امام خمینی (ره) استان قزوین است.

۲. دانشجوی دکتری آینده‌پژوهی، دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره)، قزوین، ایران.

۳. نویسنده مسئول: استادیار، گروه آینده‌پژوهی، دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره)، قزوین، ایران.

shirvani@soc.ikiu.ac.ir

© نویسنده‌گان

ناشر: دانشگاه جامع امام حسین (ع)

این مقاله تحت لیسانس آفرینندگی مردمی (Creative Commons License- CC BY) در دسترس شما قرار گرفته است.

۱

دوره پنجم
بهار ۱۴۰۳
صص: ۱۳۸-۱۰۷

مقاله پژوهشی

تاریخ دریافت:
۱۴۰۲/۰۹/۱۷
تاریخ پذیرش:
۱۴۰۲/۱۱/۲۱

مقدمه و بیان مسئله

اندیشمندان زیادی به اهمیت برنامه‌ریزی بلندمدت و راهبردی در سازمان‌ها اشاره کرده‌اند و توسعه و موفقیت پایدار سازمان‌ها را منوط به اتخاذ یک نگاه کلان و بلندمدت در برنامه‌ریزی و مدیریت دانسته‌اند (کابئی^۱، ۲۰۱۹: ۲۷-۳۲). با این حال محققین استدلال می‌کنند که در شرایط محیطی امروز که معمولاً همراه با تغییرات سریع، پیچیدگی‌ها و عدم اطمینان مواجه هستیم، رویکردها و نگاه‌های سنتی مبتنی بر برنامه‌ریزی راهبردی قادر نخواهد بود به خلق راهبرد با کیفیت بپردازد و این پیش فرض منجر به نفی رویکردهای سنتی می‌گردد که این رویکرد راهبرد را به‌منظور یک جهت واحد در آینده تدوین می‌کرد (وو^۲ و همکاران، ۲۰۲۲؛ دینگ^۳، ۲۰۲۲؛ ایزنهارت و سول^۴، ۲۰۱۱). از این رو متدها و فنون مبتنی بر مطالعات آینده با نگاه به آینده‌های بدیل و چندگانه، بجای در نظر گرفتن یک آینده واحد، سعی در پوشش نقطه ضعف یاد شده در برنامه‌ریزی راهبردی دارند که منجر به خلق راهبرد و البته تصمیمات بهتر می‌گردد.

هر چند که توانمندی‌های مدیریت سنتی هنوز مورد نیاز خواهد بود، اما این رویکرد دیگر برای موفقیت و حصول پیروزی در محیط غیرقابل پیش‌بینی و سرشار از تحولات مستمر کنونی و آینده، کافی نخواهد بود. لذا رویکرد آینده‌نگاری در بین اهالی دانشگاه‌ها، اهالی صنایع و همچنین سازمان‌های مختلف مورد توجه قرار گرفته و اینک که بطور سامان‌مندتر و نظام‌مندتری در میان سازمان‌ها، ارگان‌ها و دولت‌ها برای پشتیبانی از برنامه‌ریزی‌ها در جهت توسعه و پیشرفت بلند مدت مورد استفاده قرار دارد. می‌توان ادعان نمود که آینده‌نگاری فرآیند و نظامی است که آینده‌های نامحتوم را مورد کاوش قرار می‌دهد و در خصوص رسیدن به آنچه می‌تواند مقصد اتخاذ تصمیم‌گیری‌های اکنون باشد، بحث می‌نماید (سیلوا^۵، ۲۰۱۵).

آنچه مشهود است در دو دهه اخیر میان‌رشته آینده‌نگاری راهبردی در تلاش بوده تا با ترسیم سناریوهای فراروی سازمان‌ها و ارگان‌ها در افق بلندمدت، به ناکامی و شکست‌های برنامه‌ریزی

1. Kabeyi
2. Wu
3. Ding
4. Eisenhardt & Sull
5. Silva

بلندمدت و راهبردی در سازمان‌ها و شرکت‌ها پاسخ دهد (لان^۱، ۲۰۲۱؛ گوده و دورنس^۲، ۲۰۱۱). در موضوع آینده‌نگاری، برنامه‌ریزان به ابزارهایی نیاز دارند که بتوانند مبتنی بر آنها آینده را در شکل عناصر قابل پیش‌بینی مطرح نمایند، این ابزارها در واقع همان سناریوها^۳ (SP) هستند. این ابزار یکی از روش‌های مرسوم به منظور مقابله با عدم قطعیت‌ها در محیط سرشار از پیچیدگی آینده است که به دلیل قابلیت‌ها و توانمندی‌هایش در ترسیم آینده‌های محتمل از محبوبیت و مقبولیت فزاینده‌ای در بین برنامه‌ریزان برخوردار شده است. برنامه‌ریزی مبتنی بر سناریو با طرح آینده احتمالی، اندیشیدن در خصوص آینده را تحریک نموده و وضعیت موجود را به چالش می‌کشد و همچنین با استفاده از اکتشاف و ساختن آینده‌های احتمالی مبتنی بر پیشران‌های اجتماعی، محیطی، اقتصادی و فرهنگی موجود، در اطلاع‌رسانی و آگاهی‌بخشی در خصوص اتخاذ تصمیم به شکل مؤثری مورد استفاده قرار می‌گیرد. در واقع، سناریو وسیع‌ترین و گسترده‌ترین ابزار روش‌شناختی در حوزه آینده‌نگاری و آینده‌پژوهی به شمار می‌آید (کوسا، ۲۰۱۲: ۱۳).

در بررسی شرایط محیطی که مقدمه برنامه‌ریزی و مدیریت بلندمدت در هر سازمانی است، وقتی محیط خارجی سازمان‌های فعال در کشور را مورد مطالعه و تحلیل قرار می‌دهیم، می‌بینیم که به دلایل مختلفی نظیر تحریم‌های ظالمانه و نوسانات مداوم اقتصادی، این سازمان‌ها با سطح فزاینده‌ای از عدم اطمینان و تغییرات مواجه هستند. یکی از سازمان‌های مهم فعال در عرصه اقتصادی و اجتماعی کشور ایران که با تدبیر بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۵۷ با هدف پشتیبانی از محرومان جامعه، مستضعفان و توانمندسازی این اقشار تأسیس شد، کمیته امداد امام خمینی (ره) است. با توجه به توضیحات فوق می‌توان گفت که برنامه‌ریزی و طرح‌ریزی بر اساس شرایط و وضعیت کنونی محیط را برای آینده در افق بلندمدت با پیش‌فرض ثابت ماندن شرایط یا تغییرات جزئی و جبران‌پذیر، دیگر پاسخگو نخواهد بود و اقدام پیش‌دستانه در واکنش‌ها و اقدام‌ها و همچنین کنش‌گر بودن در رابطه با تغییرات و تحولات آینده، لحاظ کردن نوعی آینده‌نگاری و آینده‌پژوهی را در مدیریت راهبردی این ارگان طلب می‌کند. از این رو استفاده از

1. Laan
2. Godet & Durance
3. Scenario Planning

آینده‌نگاری راهبردی در این نهاد به منظور طراحی و ترسیم سناریوهای فرا روی آن و همچنین خلق راهبردهای پابرجا در وضعیت‌های مختلف آینده امری ضروری تلقی می‌گردد. سناریوها در این پژوهش، فضای آینده کمیته امداد امام خمینی (ره) استان قزوین را ترسیم می‌کنند و ترسیم این فضا، ضرورت برنامه‌ریزی بلندمدت در شرایط سرشار از عدم قطعیت محیط کنونی استان و کشور است.

مبانی نظری پژوهش

واژگان و مفاهیم پژوهش

• **آینده‌نگاری راهبردی:** تلفیقی از دو فعالیت «آینده‌نگاری» و «راهبردپردازی» است که مفهوم آینده‌نگاری، شامل همهٔ کاوش‌های نظام‌مند معطوف به شناسایی آینده‌های بدیل پیش روی سازمان می‌شود (هامل و همکاران^۱، ۲۰۲۲: ۲۹-۳۵). این موضوع فرایندی است مبتنی بر ساخت آینده که از آن به منظور سیاست‌گذاری و اگر لازم باشد برنامه‌ریزی بلندمدت، در بخش عمومی و در افق‌های زمانی حداقل ۱۰ ساله و بالاتر استفاده می‌شود. هدف این نوع آینده‌نگاری اتخاذ تصمیم‌های کلان در یک بخش یا حوزه است و به همین خاطر کاربرد عملی آن بیشتر در نهادها و سازمان‌هایی که متولی اتخاذ چنین تصمیم‌هایی هستند، وجود دارد. آینده‌نگاری راهبردی نشان‌دهنده روش‌ها، بازیگران، فرآیندها و سیستم‌های موردنیاز برای ارتقا موقعیت رقابتی و به تبع آن ارتقای عملکرد سازمانی است و بر همین اساس موردتوجه سازمان‌ها و شرکت‌های بسیاری قرار گرفته است. به عبارتی، سازمان‌ها با کاربست قابلیت‌های آینده‌نگاری راهبردی می‌توانند عملکرد خود را برای مواجهه با تغییرات محیطی و آینده سازمان بهبود بخشند (آیدن و همکاران^۲، ۲۰۱۷: ۸۷-۹۷).

• **سناریو:** سناریوپردازی، مجموعه گام‌ها و اقداماتی تلقی می‌گردد که یک فرد یا سازمان قادر خواهد بود طی کند تا آینده‌های ممکن^۳ را به منظور اتخاذ تصمیم و همچنین تصمیم‌سازی راهبردی زمان حال بررسی نماید. در این پژوهش سناریوها، تصاویری از آینده‌های ممکن و

1. Hamel et al
2. Iden et al
3. Possible Futures

باورپذیر فرا روی کمیته امداد امام خمینی (ره) هستند که مانند یک داستان، نام گذاری و توصیف می شوند. الهام بخش هستند و روی ذهنیت ذی نفعان اثر می گذارند و بر اساس عوامل و پیشران های کنونی محیطی و روابط بین آنها ترسیم می شوند. این سناریوها مبنای تعدیل و ایجاد گزینه های راهبردی برای سازمان هستند (چاکرابرتی و همکاران، ۲۰۲۰: ۱۸۶).^۱

• **کمیته امداد امام خمینی (ره):** سازمان و نهادی مبتنی بر اندیشه، نگاه، تفکر دینی و فقهی است که به دستور رهبر کبیر انقلاب و بر اساس هویت دینی و مردمی، جهادی، عام المنفعه بودن و همچنین غیرانتفاعی تأسیس گردید تا به نوعی پیام آور فرهنگ و نگاه احسان، ایثار، انفاق و نیکوکاری در سطح جامعه اسلامی باشد و همچنین غیرت، همیت و کرامت انسانی را در حمایت و پشتیبانی از محرومان جامعه حفظ کند (مرکز پژوهش و برنامه ریزی کمیته امداد امام، ۱۳۹۴).

ادبیات پژوهش:

رفاه اجتماعی در هر جامعه ای از بنیادی ترین و اصلی ترین نیازهای اجتماعی تلقی می گردد که افراد جامعه باید از این نیاز برخوردار شوند. رفاه باعث ایجاد امنیت، احساس آرامش و اطمینان خاطر همه جانبه به حال و آینده جوامع می گردد و از سوی دیگر توجه نکردن به نیازها و ابعاد گوناگون رفاه، منجر به شکل گیری شاخص های منفی رفاه اجتماعی در سطح جامعه یعنی تورم و گرانی، سوء تغذیه، فقر و گرسنگی، آلودگی های محیط زیستی، وجود انواع دوگانگی ها و عدم اطمینان ها خواهد شد (اجاقی و همکاران، ۱۴۰۱: ۲۲۱-۲۵۱).

در مورد رفاه نظریه های متعددی وجود دارد، یکی از مهم ترین دسته بندی های موجود، تقسیم بندی اسپینگ اندرسن^۲ است. مدل سه وجهی اندرسن (۱۹۹۵) به عنوان اولین نظریه در حوزه الگوهای رفاهی اهمیت دارد و روش بررسی منسجم و ابزار تحلیلی سودمندی را در اختیار قرار می دهد. طبق این مدل، نظام های رفاهی به سه گروه تقسیم بندی می شوند:

نظام رفاهی لیبرال^۳؛

نظام رفاهی محافظه کار^۴ یا کورپوراتیستی (که همان نظام مشارکتی است)^۵؛

نظام رفاهی سوسیال دموکرات^۱

1. Chakraborty et al
2. Esping Andersen
3. Liberal Welfare States
4. Conservative
5. Corporatism

در نظام‌های سیاسی لیبرال، ارتباط بین نهاد خانواده و دولت به این صورت تعریف می‌گردد که دولت در هیچ زمینه‌ای دخالتی در امور مربوط به خانواده نکند و تنها جزء استثناء در این مورد دخالت‌های محدود اما به صورت حساب شده و همچنین هدفمند در موقعی است که خانواده‌ها با مشکل جدی روبرو شوند و خود تمایل به اخذ حمایت از سوی دولت داشته باشند و این تصور وجود داشته باشد که نهاد خانواده بدون دخالت دولت نتواند به شرایط مطلوب خود برسد. در واقع در این رویکرد، خدماتی همچون آب، برق و ... یا موضوع تأمین اجتماعی برای افرادی که به دلایل قهری قادر نخواهند بود تا کار کنند (مانند بیماران روانی حاد و مزمن)، آن هم حتی المقدور به صورت موقت و با استحقاق سنجی^۲ پیچیده را عهده‌دار می‌شود. برای مثال نمونه کشورهایی که این الگوی رفاهی را سرلوحه کار خود قرار داده‌اند شامل آمریکا، کانادا و انگلیس هستند (رفیعی، ۱۳۹۴).

نهادهای رفاهی محافظه‌کار به یک دولت مقتدر و توانمند در نقش آشکار دین در جامعه و همچنین اقتصاد مشارکتی سنتی اعتقاد دارند. در این نظام حقوق اجتماعی در مقایسه با لیبرال بیشتر است، در واقع بیمه خصوصی و خدمات رفاهی متکی به بازار، نقش کوچکی بازی می‌کنند. اما این حقوق به جایگاه اجتماعی و طبقاتی وابسته است. در این رویکرد، دولت وظایفی برای تأمین حداقل نیازها به‌منظور عامه مردم بر عهده خواهد داشت و این کار را با انجام مداخلاتی محدود، موقتی، به صورت واکنشی (نه فعال)، همچنین علامتی (نه علتی) و به طور عمده در سطح فردی و در راستای بازگرداندن سیستم به حالت تعادل قبلی و اصلاحات محدود اجتماعی انجام می‌دهد. در این نظام اصناف، اتحادیه‌ها و مشارکت افراد برای تنظیم رابطه میان بخش خصوصی، دولت و مردم با هدف تأمین اجتماعی از اهمیت بالایی برخوردار هستند. کشور آلمان یکی از نمونه‌های این رویکرد می‌باشد (سیکینگر^۳، ۲۰۰۵).

در نهایت سوسیال دموکراسی بیشترین تأکید و توجه را به رفاه و حمایت از خانواده دارد، اما افراد را مستقل از خانواده در نظر می‌گیرد و در واقع بعضی از نقش‌ها و مسئولیت‌های اعضای خانواده، بین خانواده و دولت مشترک است. در این کشورها با توجه به پوشش فراگیر، همگانی و رایگان خدمات رفاهی آن هم با استاندارد بالا، بخش قابل توجهی از بودجه عمومی صرف

1. Social Democratic Welfare States
2. Means-testing
3. Seekings

سیاست‌های اجتماعی می‌شود. این الگو بیشتر در کشورهای اسکانندیناوی شمال اروپا مانند سوئد، دانمارک، فنلاند و نروژ دیده می‌شود (عباسی و همکاران، ۱۳۹۷).

در ایران سازمان‌های مختلفی متولی و دخیل در امر خدمات رفاه اجتماعی هستند که می‌توان به سازمان بهزیستی، سازمان تأمین اجتماعی، کمیته امداد امام خمینی (ره) و حتی در برخی موارد به نیروهای مسلح کشور نیز اشاره نمود. در این میان، کمیته امداد مبتنی بر اندیشه، نگاه و تفکر دینی و فقهی بنیان‌گذار انقلاب اسلامی ایران و به دستور ایشان با هویت دینی و مردمی، جهادی، رویکرد عام‌المنفعه و همچنین غیرانتفاعی بنیانگذاری شد تا به نوعی بتواند برای جامعه اسلامی پیام‌آور فرهنگ احسان، ایثار و گذشت، انفاق و فداکاری و نیکوکاری باشد و از سوی دیگر غیرت، شرف و کرامت انسانی را در حمایت و پشتیبانی از محرومان و مستضعفان حفظ کند (یوسفی، ۱۴۰۱: ۷۵-۹۴).

خدمات رفاه اجتماعی، ابعاد و حوزه‌های مختلفی از جمله زیستی، حقوقی، سیاسی، اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی دارد و کمیته امداد امام (ره) بر اساس رسالت خود با تمرکز بر قشر محروم جامعه در بسیاری از این حوزه‌ها ورود پیدا می‌کند. بر اساس ماده دوم اساسنامه کمیته امداد، هدف از ایجاد این سازمان، توانمند نمودن و شکوفا کردن استعدادها، ویژگی‌ها و تأمین خوداتکایی، تقویت، توسعه و رشد ایمان و اعتقاد نیازمندان، مستضعفان و محرومان با ارائه نمودن خدمات اجتماعی، حمایتی، فرهنگی و معیشتی به آنان باشد (مرکز پژوهش و برنامه‌ریزی کمیته امداد امام، ۱۳۹۴). با دقت در هدف این نهاد، می‌توان به وضوح ورود آن در حوزه‌های فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی را انتظار داشت.

ذیلاً مهم‌ترین وظایف کمیته امداد امام خمینی (ره) بر اساس ماده ۶ اساسنامه این کمیته مورد اشاره قرار می‌گیرد. مرور این وظایف، گستردگی فعالیت‌های این کمیته و نقش بسیار مهم آن در حوزه‌های مختلف خدمات رفاه اجتماعی در کشور ایران را نشان می‌دهد.

۱. بررسی و شناخت انواع محرومیت‌های مادی و معنوی نیازمندان و محرومان و همچنین تبیین آنها و شناسایی افراد و خانواده‌های که به حمایت نیاز دارند در شهر، روستا و عشایر.
۲. پیشنهاد خط‌مشی و راهبردها، سیاست‌های اجرایی و طرح و برنامه‌های اثربخش به‌منظور از بین بردن محرومیت‌ها در زمینه‌های مختلف به مراجع ذی‌ربط با بهره‌گیری از همه ظرفیت‌های مردمی، دینی و قانونی.

۳. فراهم نمودن امکانات لازم در جهت توانمندسازی، خوداتکایی، استقلال اقتصادی افراد و خانواده‌های نیازمند از طریق استعدادسنجی، مهارت‌آموزی، ایجاد اشتغال، آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و اعطای وام خدمات در حد توان.
۴. ایجاد تسهیلات لازم در جهت سلامت خانواده‌های نیازمند و تأمین خدمات بهداشتی و درمانی و اقدام به بیمه‌های درمانی و اجتماعی آنان در حد امکانات و قوانین و مقررات مربوطه.
۵. پرداخت نقدی و مساعدت‌های غیرنقدی از قبیل تأمین مسکن، جهیزیه و کمک به ازدواج نیازمندان.
۶. ارائه تسهیلات قرض‌الحسنه به نیازمندان در چارچوب ضوابط مصوب هیأت امداد امام از طریق: الف) ایجاد صندوق قرض‌الحسنه با جذب سپرده‌های مردمی. ب) بهره‌گیری از امکانات سایر صندوق‌های قرض‌الحسنه. ج) بهره‌گیری از قرض‌الحسنه و تسهیلات بانک‌ها و مراکز دولتی. د) استفاده از سایر ظرفیت‌های قانونی.
۷. ارائه خدمات فرهنگی به افراد و خانواده‌های نیازمند و ارتقاء باورهای دینی و سبک زندگی اسلامی آنان از طریق فعالیت‌های آموزشی، تربیتی با بهره‌گیری از ظرفیت حوزه‌های علمیه و دیگر مراکز فرهنگی.
۸. صیانت از نهاد خانواده و ارائه خدمات مشاوره، مددکاری و حمایت‌های لازم حقوقی و قضایی از افراد و خانواده‌های نیازمند.
۹. انتقال تجربیات و راهکارهای رفع فقر و کمک به نیازمندان دیگر کشورها در چارچوب سیاست‌های نظام جمهوری اسلامی ایران.
۱۰. ترویج و احیاء فرهنگ احسان و نیکوکاری و اکرام ایتم و نشر سنت‌های حسنه‌ی اسلامی، جذب و جلب، تمرکز و مدیریت زکوات، صدقات، انفاقات، اعانات و درآمد موقوفات حمایتی و توانمندسازی که به نام امداد امام وقف می‌شود و مصرف آنها در جهت رفع انواع محرومیت‌های نیازمندان مطابق ضوابط اسلامی.
۱۱. ارتباط و هماهنگی با مؤسسات خیریه و تشکل‌های نیکوکاری مردمی داخل و خارج کشور به منظور تعامل و تبادل تجربه و بهره‌گیری از ظرفیت‌های آنها در جهت انجام حمایت‌های مادی و معنوی از محرومان با تقویت و گسترش مشارکت مردمی.

۱۲. ایجاد سازوکار قانونی به منظور هماهنگی و ساماندهی نظارت بر حسن عمل مؤسسات خیریه رسمی مرتبط با فعالیت‌های امداد امام (ره).

۱۳. انجام مأموریت‌هایی در چارچوب اهداف و وظایف امداد امام که توسط مراجع قانونی تعیین و تأمین اعتبار می‌شود.

خدمات مشارکت‌های مردمی نقش مهمی در توسعه خدمات رفاه اجتماعی در کشور دارد. رهبر انقلاب در حکم انتصاب اعضای هیات امنای کمیته امداد امام (ره) در سال ۱۳۹۴، ضمن اشاره به اهمیت نقش آفرینی به وسیله دولت، مجلس و دستگاه قضایی در حمایت‌های همه جانبه از این سازمان انقلابی در راستای انجام مأموریت آن، تکیه کمیته امداد امام خمینی (ره) بر کمک‌های کمی و کیفی مردم را مورد تأکید قرار داده‌اند.

پیشینه پژوهش

مطابق با بررسی‌های انجام شده در منابع تحقیقاتی و در پایگاه‌های اطلاعاتی و نشریات معتبر علمی خارجی و داخلی، مواردی پیرامون موضوعاتی که به نوعی با این پژوهش مرتبط بوده‌اند، شناسایی شد اما این منابع همه متغیرها و ابعاد پژوهش حاضر را با هم بررسی نکرده‌اند و در آن‌ها فقط به برخی از مؤلفه‌های مدنظر محققین این پژوهش توجه شده است که در ادامه نمونه‌هایی از این پژوهش‌ها ارائه می‌گردد.

علیزاده و همکاران (۱۴۰۱) در پژوهشی با عنوان شناسایی عوامل موثر بر رفاه اجتماعی ایران تحت نا اطمینانی (رویکرد متوسط‌گیری بیزی) مطرح می‌کنند که ارتقاء کیفیت زندگی و سطح رفاه اجتماعی از اهداف اصلی سیاست‌گذاران اقتصادی است و تعدد عوامل مؤثر بر رفاه اجتماعی منتهی به عدم اطمینان از صحت مدل تصریح شده و همچنین مانع اجماع پژوهشگران، در مورد عوامل کلیدی تعیین‌کننده رفاه اجتماعی شده است (علیزاده و همکاران، ۱۴۰۱: ۶۱-۹۷).

ایرانمنش و همکاران (۱۴۰۰) در پژوهشی با عنوان آسیب‌شناسی موانع تحقق و اثربخشی جایگاه موقوفات در رفاه اجتماعی مطرح می‌کنند که موقوفات به‌مثابه یکی از سازوکارهای فرهنگی و دینی با تعدیل ثروت، کاهش نابرابری و خدمات عام‌المنفعه نقش مهمی در افزایش رفاه اجتماعی شهروندان داشته‌اند. نتایج این مطالعه نشان می‌دهد مهم‌ترین عوامل در عدم تحقق رفاه اجتماعی برآمده از موقوفات به رویکرد سنتی و عدم انطباق‌پذیری این نهاد دینی با شرایط متحول برمی‌گردد. این امر به بازنمایی نامناسب کارکردهای رفاهی آن منجر شده و در نتیجه باعث شده

همچون گذشته نتواند با تعدیل ثروت در کاهش نابرابری‌ها مؤثر باشند (ایرانمنش و همکاران، ۱۴۰۰: ۳۲۹-۴۲۴).

توحیدی‌فر و مطلبی (۱۴۰۱) در پژوهشی با عنوان بررسی نگرش دولت‌های پس از انقلاب در تحقق تأمین اجتماعی بر اساس جایگاه حق مبتنی بر برآورد رفاه اجتماعی و فقر و نرخ بیکاری با رویکرد منطق فازی به این موضوع پرداخته‌اند که تأمین اجتماعی راه کار قانونی یا عملی در بُعد عمومی قلمداد می‌شود که در جهت امنیت اقتصادی و رفاه اجتماعی افراد و خانواده آنها در رابطه با کمبود درآمدی ناشی از بیکاری، پیری و یا فوت و همچنین ارتقاء رفاه از طریق ارائه خدمات عمومی و حمایت‌ها و پشتیبانی‌های اقتصادی طراحی می‌شوند. در پایان هم مطرح می‌کنند که درآمدهای تأمین اجتماعی شرطی لازم برای کاهش بیکاری، فقر و برخورداری از حق مسکن و رفاه اجتماعی خوب است (توحیدی‌فر و مطلبی، ۱۴۰۱: ۱۷۹-۲۰۲).

سلیمانی و همکاران (۱۳۹۹) در پژوهشی با عنوان تصویرپردازی از آینده سازمان تأمین اجتماعی ایران از طریق سناریوپردازی با استفاده از مدل پیتز شوارتز^۱ و بر اساس رتبه‌بندی عوامل کلیدی و پیشران‌های شناسایی شده با توجه به اهمیت و عدم قطعیت توسط خبرگان چهار سناریو به نام‌های سازمان تأمین اجتماعی هوشمند، پویا، قهقراگرا و شکننده ترسیم نموده و در این بین تنها سناریو سازمان هوشمند است که با اجتناب از سیاست‌زدگی سازمانی و خط‌مشی‌های مربوطه و همچنین بهره‌گیری از نظام‌های مدیریت می‌تواند همانند دو بال موجب جهش رو به جلو ارگان تأمین اجتماعی شود. در مقابل سناریو سازمان پویا تا حدودی و دو سناریو قهقراگرا و شکننده به میزان بالایی می‌توانند نظام تأمین اجتماعی را با چالش جدی مواجه سازند (سلیمانی و همکاران، ۱۳۹۹: ۹۳-۱۱۷).

کاکوانی و همکاران^۲ (۲۰۲۱) در پژوهشی با عنوان ارزیابی اثرات رفاه اجتماعی در برنامه‌های انتقالی دولت‌ها به بررسی مقایسه‌ای رفاه اجتماعی در ۴۴ کشور پرداخته است. پژوهشگران در این پژوهش روش جدیدی برای ارزیابی برنامه‌های انتقال دولت با استفاده از چارچوب عملکرد رفاه اجتماعی ارائه می‌دهد (کاکوانی و همکاران، ۲۰۲۱: ۱۰۰۵-۱۰۲۸).

1. Peter Schwartz
2. Kakwani et al

رُوی^۱ (۲۰۲۳) در پژوهشی با عنوان چگونگی رفاه پیروز می‌شود: نهادگرایی گفتمانی، سیاست فقرا و گسترش رفاه اجتماعی در هند در اوایل قرن بیست و یکم مطرح می‌کند که انفجار جهانی رفاه اجتماعی به عنوان "انقلاب آرام" زمان ما توصیف شده است. این مقاله گسترش رفاه اجتماعی در هند را در اوایل دهه ۲۰۰۰ تجزیه و تحلیل می‌کند. مقاله این استدلال را با گردآوری بینش‌هایی از نهادگرایی گفتمانی، سیاست هند و سیاست ادبیات رفاه توسعه می‌دهد. در این پژوهش به قانون برنامه رفاه اجتماعی و قانون ملی ضمانت اشتغال روستایی پرداخته شده است (رُوی و همکاران، ۲۰۲۳: ۲۵۳-۲۶۴).

سولتانا و اُودین^۲ (۲۰۲۲) در پژوهشی با عنوان فعالیت‌های رفاه اجتماعی و نقش سازمان‌های غیردولتی در کاهش فقر بنگلادش مطرح می‌کنند که سازمان‌های غیردولتی فعالانه به کاهش فقر شدید در کشورها کمک می‌کنند. مشاهدات، تجزیه و تحلیل داده‌ها و یافته‌های محققین، نشان می‌دهد که برنامه‌های سازمان‌های غیردولتی به طور قابل توجهی رفاه اجتماعی و کاهش فقر را در بنگلادش ارتقا می‌دهند (سولتانا و اُودین، ۲۰۲۲: ۴۵-۵۰).

جمع‌بندی پیشینه مطرح شده را می‌توان در موارد ذیل عنوان نمود:

- آنچه مشخص است پژوهشگران در بررسی رفاه اجتماعی عمدتاً بر جنبه واحدی از این مفهوم تأکید دارند.
- در اکثر منابع به موضوع رفاه اجتماعی با عنوان عامل کاهنده فقر در جامعه پرداخته شده است.
- به علت تفاوت در منافع ملی کشورها، نگاه متفاوت به رفاه اجتماعی و به ویژه تأمین اجتماعی وجود دارد.
- به ابعاد مختلف رفاه اجتماعی و نهادهای متولی انجام آن به صورت مشخص پرداخته نشده است.

نوآوری این پژوهش را می‌توان در دستیابی به عوامل، پیشران‌ها و عدم قطعیت‌های مؤثر بر آینده کمیته امداد امام (ره) دانست که می‌تواند در ترسیم نقشه‌راه آینده و برنامه‌ریزی نهاد کمیته امداد از طریق تدوین سناریوی مطلوب، تأثیر به‌سزایی داشته باشد. از سوی دیگر می‌توان جنبه نوآورانه آن را در پوشش فقدان پژوهشی جامع و آینده‌پژوهانه در حوزه رفاه اجتماعی استان‌های

1. Roy
2. Sultana & Uddin

کشور دانست که این پژوهش با رویکرد مذکور انجام شده تا کاستی‌های موجود در این حوزه را در سطح وسیعی پوشش داده و برطرف نماید.

روش‌شناسی پژوهش

در این پژوهش با توجه به دو قسمت تئوری و کاربردی این مبحث، از روش‌های توصیفی-تحلیلی و موردی-زمینه‌ای استفاده می‌گردد. لذا با استفاده از روش‌های مصاحبه و همچنین روش تحلیل داده‌های ثانویه و روش‌های آینده‌پژوهانه‌ای چون «دلفی»، «پانل خبرگان» و «سناریو» استفاده خواهد شد.

این پژوهش از نظر ماهیت، در ذیل پژوهش‌های آمیخته قرار می‌گیرد و ترکیبی از روش‌های کمی و کیفی برای گردآوری و تحلیل داده‌ها در آن استفاده شده است. جامعه آماری پژوهش شامل خبرگان دانشگاهی در حوزه آینده‌پژوهی و آینده‌نگاری و خبرگان تجربی آشنا به سازمان مورد مطالعه (کمیته امداد امام خمینی (ره) استان قزوین) و مسائل محیط درونی و بیرونی آن هستند که دموگرافی خبرگان موردنظر در جدول (۱) درج شده است.

جدول (۱)، دموگرافی خبرگان

ردیف	جنسیت	میزان تحصیلات	رتبه تحصیلی	میزان آشنایی به کمیته امداد استان قزوین (۱ تا ۵)	میزان آشنایی به آینده‌پژوهی، تحلیل محیط و راهبردپردازی (۱ تا ۵)	نوع آشنایی به آینده‌پژوهی، تحلیل محیط و راهبردپردازی
۱	مرد	دکتری	علوم سیاسی	بسیار زیاد (۵)	بسیار زیاد (۵)	آکادمیک
۲	مرد	کارشناسی ارشد	مدیریت منابع انسانی	بسیار زیاد (۵)	زیاد (۴)	آکادمیک و تجربی
۳	مرد	دکتری	مدیریت منابع انسانی	بسیار زیاد (۵)	زیاد (۴)	آکادمیک و تجربی
۴	مرد	دکتری	مدیریت دولتی	زیاد (۴)	بسیار زیاد (۵)	آکادمیک و تجربی
۵	مرد	دکتری	علوم سیاسی	زیاد (۴)	بسیار زیاد (۵)	آکادمیک و تجربی
۶	مرد	دکتری	آینده‌پژوهی	زیاد (۴)	بسیار زیاد (۵)	آکادمیک

ردیف	جنسیت	میزان تحصیلات	رشته تحصیلی	میزان آشنایی به کمیته امداد استان قزوین (۱ تا ۵)	میزان آشنایی به آینده پژوهی، تحلیل محیط و راهبردپردازی (۱ تا ۵)	نوع آشنایی به آینده پژوهی، تحلیل محیط و راهبردپردازی
۷	مرد	دکتری	اقتصاد	متوسط (۳)	بسیار زیاد (۵)	آکادمیک و تجربی
۸	زن	دکتری	مدیریت فناوری	متوسط (۳)	بسیار زیاد (۵)	آکادمیک و تجربی
۹	زن	دکتری	جامعه‌شناسی	متوسط (۳)	زیاد (۴)	تجربی
۱۰	مرد	دکتری	آینده پژوهی	متوسط (۳)	بسیار زیاد (۵)	آکادمیک
۱۱	مرد	دکتری	آینده پژوهی	متوسط (۳)	بسیار زیاد (۵)	آکادمیک
۱۲	مرد	دکتری	آینده پژوهی	زیاد (۴)	بسیار زیاد (۵)	آکادمیک و تجربی

برای انتخاب نمونه آماری، از شیوه «نمونه‌گیری مبتنی بر معیار» به کمک تکنیک گلوله برفی استفاده شده است.

یافته‌های پژوهش

شناسایی عوامل و روندهای مؤثر بر آینده کمیته امداد امام خمینی (ره) استان قزوین

در این مرحله به صورت مصاحبه باز از خبرگان دانشگاهی دارای تخصص در حوزه آینده‌پژوهی، تحلیل محیط و راهبردپردازی و از خبرگان تجربی دارای آشنایی به محیط داخلی و خارجی کمیته امداد امام خمینی (ره) استان قزوین خواسته شد که عوامل و روندهای مؤثر بر آینده این نهاد در حوزه‌های «سیاسی و قانونی»، «اقتصادی»، «اجتماعی و فرهنگی» و «فناورانه» را در افق ۱۴۰۷ ساله ذکر نمایند. نتیجه این امر استخراج (۲۵۸) عامل شامل «۴۸ عامل در حوزه سیاسی و قانونی»، «۸۳ عامل در حوزه اقتصادی»، «۶۹ عامل در حوزه اجتماعی و فرهنگی» و «۵۸ عامل در حوزه سیاسی و قانونی» بود.

شناسایی پیشران‌ها

در ادامه فرایند اجرای تحقیق، پانل تخصصی برای شناسایی و تبیین پیشران‌ها با حضور خبرگان مرحله قبلی تشکیل شد. با توجه به این که پیشران‌ها به صورت تجمیع شده از چهار محور

تخصصی تشکیل شده‌اند، برای هر یک از محورهای تخصصی فردی کلیدی عضو شورای راهبری پانل تعیین گردید. سپس فهرست و لیست اولیه پیشران‌ها تنظیم و در ادامه با انجام مصاحبه با افراد متخصص خبره و کلیدی که نگاه کل گرایانه، جامع و دقیق‌تری نسبت به ابعاد مختلف موضوع دارند این فهرست تکمیل، بازنویسی و اصلاح شد. در این مرحله با ارائه گزارشی تحت عنوان گزارش پیشین پانل، گزارش مربوطه به اعضاء پانل ارسال و بعد از برگزاری پانل و بررسی‌های صورت پذیرفته، فهرست ماقبل نهایی تنظیم گردید و بعد از مصاحبه دوباره با افراد متخصص کلیدی فهرست نهایی پیشران‌ها مورد تایید خبرگان قرار گرفت.

ذکر این نکته ضرورت دارد که به منظور کسب اجماع نظر بر روی مؤلفه‌های مورد نظرسنجی (پیشران‌ها) از شاخصی به نام CVR^۱ به شرح فرمول زیر استفاده گردید.

$$CVR = \frac{ne - \frac{N}{2}}{\frac{N}{2}}$$

در این فرمول، ne شامل تعداد متخصصان موضوعی است که با مؤلفه مورد نظرسنجی موافق هستند و N شامل تعداد کل کارشناسان موضوع خواهد بود. ارزش CVR بین +۱ و -۱ می‌باشد که ارزش (+) نشان می‌دهد حداقلی از خبرگان روی مؤلفه یا گزاره مورد نظر اتفاق نظر و اجماع دارند (آنویوجیوزی^۲ و همکاران، ۲۰۱۰).

در ادامه فهرست پیشران‌ها در قالب جدول (۲) بیان می‌شود. این ۵۵ پیشران از بین ۲۵۸ عامل اولیه گزینش شده‌اند:

جدول (۲)، فهرست پیشران‌های استخراج شده

ردیف	عنوان پیشران
۱	تعیین شاخص‌های شفاف و کمی برای ارزیابی دوره‌ای عملکرد مدیران عالی کمیته امداد استان
۲	موفقیت دولت در طرح مسکن ملی و ایجاد سالانه یک میلیون مسکن
۳	سطح تفویض اختیار به مدیران میانی و عملیاتی در کمیته امداد استان قزوین
۴	مقبولیت نهاد کمیته امداد امام خمینی (ره) نزد دولت مردان
۵	فقدان مدیریت یکپارچه در حوزه فقرزدایی در کشور (توازی فعالیت‌های کمیته امداد امام (ره) با نهادهای حاکمیتی و دولتی دیگر)
۶	ابهام هویتی کمیته امداد (سازمان مردم نهاد یا سازمان حاکمیتی)

1. Content Validity Ratio
2. Onwuegbuzie

ردیف	عنوان پیشنهاد
۷	سطح شناخت مدیران عالی کمیته امداد استان از تحولات محیطی (تحولات سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فناورانه)
۸	رویکرد فراچناچی در کمیته امداد استان (عدم وابستگی به احزاب سیاسی)
۹	رویکرد آینده پژوهانه در نظام برنامه ریزی کمیته امداد استان
۱۰	معضل کاهش جهانی کالاهای اساسی در اثر توسعه جنگ در سطح جهان
۱۱	دخالت دادن کمیته امداد استان در تدوین اسناد توسعه‌ای استان به عنوان یک ذینفع کلیدی
۱۲	موفقیت دولت در طرح ایجاد سالانه یک میلیون شغل
۱۳	گسترش قشر آسیب پذیر جامعه در اثر تحریم‌های بین‌المللی
۱۴	عدم ثبات مؤلفه‌های کلان اقتصادی در کشور
۱۵	جذابیت سرمایه گذاری در بخش تولید کوچک مقیاس و خانواده بنیان در استان
۱۶	تمرکز یارانه‌های دولتی اعم از مستقیم یا غیرمستقیم بر دهک‌های پایین
۱۷	کسری بودجه دولت
۱۸	رشد حضور زنان از نظر مقیاس و اهمیت در ساختار سازمانی کمیته امداد استان
۱۹	توجه و سرمایه گذاری کمیته امداد استان بر مشاغل رو به رشد آینده
۲۰	میزان تورم
۲۱	توانمندسازی مددجویان بجای کمک‌های ناپایدار و مقطعی
۲۲	کمک مالی شرکت‌های بزرگ استان به کمیته امداد در راستای ادای مسئولیت اجتماعی آنها
۲۳	سهم صندوق‌های صدقات در تأمین مالی کمیته امداد
۲۴	توسعه زیرساخت‌های استان برای بهبود وضعیت اقتصادی در استان
۲۵	سرمایه اجتماعی کمیته امداد استان
۲۶	فساد مالی در کمیته امداد استان
۲۷	بهبودسازی تخصیص بودجه در کمیته امداد استان
۲۸	وجود مدل مطلوب تأمین مالی در کمیته امداد استان
۲۹	سطح تمایل دهک‌های بالای جامعه قزوین در کمک کردن به کمیته امداد استان
۳۰	وضعیت بهداشت و درمان در استان به منظور کاهش از کارافتادگی و مرگ و میر
۳۱	میزان وقوع جرایم منجر به زندان در استان
۳۲	میزان طلاق در استان
۳۳	سطح رضایت شغلی کارکنان

ردیف	عنوان پیشنهاد
۳۴	توجه به صنایع خلاق و فرهنگی برای اشتغال زنان سرپرست خانوار
۳۵	پیر شدن جمعیت کشور و استان
۳۶	حضور نخبگان علمی به عنوان مدیر، کارمند یا مشاور در کمیته امداد استان
۳۷	ترویج فرهنگ کارآفرینی در جامعه قزوین
۳۸	تبیین، تبلیغ و برجسته‌سازی خدمات کمیته امداد استان در میان جامعه
۳۹	فرهنگ نوع دوستی و احساس مسئولیت نسبت به هم‌نوع در جامعه
۴۰	توسعه ایمنی در کار و کاهش تلفات و صدمات جانی مخصوصاً در تصادفات جاده‌ای
۴۱	میزان تقید مردم استان به وجوهات شرعی مانند زکات، نذورات، صدقه و انفاق
۴۲	مهاجرت اقشار فقیر دیگر استان‌ها به حاشیه شهر قزوین
۴۳	سطح تحصیل در میان قشر فقیر جامعه قزوین
۴۴	میزان تحقیق و توسعه (R&D) در کمیته امداد استان
۴۵	همکاری با مساجد و پایگاه‌های بسیج در شناسایی و رفع مشارکتی فقر در محلات
۴۶	همگرایی خیریه‌ها و سازمان‌های مردم‌نهاد با کمیته امداد استان قزوین
۴۷	سطح دسترسی مددجویان به سامانه‌های الکترونیکی در بستر وب
۴۸	آگاهی کارکنان در راه‌اندازی و بکارگیری فناوری‌های نوین و خدمات الکترونیک
۴۹	سطح اعتقادات مذهبی در میان قشر فقیر جامعه قزوین
۵۰	استفاده از کدهای QR برای اخذ کمک خیرین
۵۱	اخذ کمک مردمی با مشارکت نرم‌افزارهای پرداخت آنلاین (آپ و هفتاد و ...) یا ایجاد آن
۵۲	ایجاد صندوق‌های صدقات الکترونیک به دلیل کاهش استفاده از پول در بین مردم
۵۳	آگاهی مددجویان در استفاده از فناوری‌های نوین و خدمات الکترونیک
۵۴	سطح تجهیز ادارات کمیته امداد استان به فناوری‌های نوین و الکترونیک
۵۵	رهگیری کمک‌های مالی مردم توسط ایشان از بدو اعطاء کمک تا مقصد با کمک فناوری

شناسایی پیشنهاد‌های کلیدی

در این بخش از پژوهش با استفاده از روش دلفی، دو مرحله اجرا شد. در این مراحل، پرسشنامه‌ها برای افرادی ارسال شد که در مرحله قبلی شرکت داشتند. خبرگان و کارشناسان به میزان تأثیر هر پیشنهاد بر آینده کمیته امداد استان بر اساس طیف لیکرت نمره ۱-۵ دادند. همچنین به میزان عدم اطمینان هر پیشنهاد نمره ۰-۱۰۰ داده شد که صفر بدین معنا است که احتمال تغییر آن

عامل در افق ۱۴۰۷ صفر است و ۱۰۰ به این معنا است که عامل مورد نظر با احتمال ۱۰۰ درصد در افق ۱۴۰۷ تغییر خواهد کرد. پس از هر مرحله دلفی، تجزیه و تحلیل نتایج به کمک آمار توصیفی^۱ و با استفاده از سنجه‌های میانگین^۲، انحراف معیار^۳ و دامنه بین چارکی^۴ انجام شد. دامنه بین چارکی از سنجه‌های پراکندگی قلمداد می‌شود که برابر است با فاصله بین چارک اول و سوم. در این بخش معیار مورد قبول واقع شدن نظرات خبرگان و کارشناسان در مورد هر عامل، کوچکتر یا مساوی بودن معیار IQR از میزان ۳۰ درصد است که البته این معیار برای طیف پنج‌تایی لیکرت مقدار $IQR \leq 1/2$ است (سکران^۵، ۲۰۰۳: ۸۳).

جدول (۳) اطلاعات آماری مربوط به دو مرحله دلفی را ترسیم می‌کند.

جدول (۳)، نتایج اجرای دو مرحله دلفی

میزان تأثیر			میزان عدم اطمینان									پیشران کلیدی
مرحله دوم			مرحله اول			مرحله دوم			مرحله اول			
SD	Mean	IQR	SD	Mean	IQR	SD	Mean	IQR	SD	Mean	IQR	
۰/۸	۲/۷	۱	۱	۲/۸	۱/۵	۲۰/۷	۶۳/۱	۳۰	۲۲/۹	۶۱/۳	۴۰	۱
۱	۱/۵	۰/۹	۱	۳/۶	۱	۲۰/۷	۶۶/۴	۲۶	۲۰/۷	۶۶/۴	۲۶	۲
۰/۸	۳/۴	۰/۷	۰/۹	۳/۲	۱/۲	۱۱/۲	۸۱/۷	۱۰	۱۱/۷	۸۱/۳	۱۰	۳
۱	۴/۳	۱	۱/۱	۴/۳	۱/۵	۲۱/۳	۶۳/۳	۳۰	۲۲/۲	۶۲	۳۱	۴
۰/۹	۳/۸	۱	۰/۹	۳/۹	۱	۱۷/۶	۷۱/۸	۳۰	۱۸/۸	۶۸/۱	۳۹	۵
۰/۹	۳/۷	۱	۱/۱	۳/۸	۱/۵	۱۶/۷	۷۳/۱	۲۸	۱۸/۴	۶۵/۵	۳۶	۶
۱	۲	۰/۹	۱	۳/۴	۱/۲	۱۶/۴	۶۵	۲۰	۱۷/۹	۷۴/۷	۲۵	۷
۰/۷	۴/۴	۰/۵	۰/۹	۴	۱/۵	۱۵/۷	۴۸/۹	۲۰	۱۷/۸	۵۸	۴۰	۸
۰/۹	۳/۱	۰/۵	۰/۹	۳/۳	۰/۵	۱۹/۳	۶۷/۱	۲۰	۱۹/۶	۶۶/۸	۲۰	۹
۰/۹	۴/۱	۱	۱	۴	۱/۵	۲۵/۵	۴۶/۴	۳۰	۲۵/۵	۴۶/۴	۳۵	۱۰
۰/۷	۴	۰/۵	۰/۹	۴	۱/۵	۱۵/۷	۴۸/۴	۲۰	۱۷/۸	۵۸	۴۰	۱۱
۰/۸	۳/۹	۰/۹	۱	۳/۶	۰/۹	۱۸/۹	۶۵/۵	۲۹	۲۳/۹	۶۵/۸	۳۷	۱۲
۰/۵	۳/۸	۰/۴	۰/۶	۳/۷	۰/۵	۱۸/۸	۶۰/۲	۲۸	۲۱/۱	۶۰/۱	۳۴	۱۳

1. Descriptive Statistics
2. Mean
3. SD: Standard Deviation
4. IQR: Inter-Quartile Range
5. Sekaran

میزان تأثیر						میزان عدم اطمینان						پیشران کلیدی
مرحله دوم			مرحله اول			مرحله دوم			مرحله اول			
SD	Mean	IQR	SD	Mean	IQR	SD	Mean	IQR	SD	Mean	IQR	
۱/۱	۴	۱/۲	۱/۳	۳/۵	۲/۲	۲۴/۴	۶۳/۶	۲۹	۲۵/۲	۶۲/۸	۳۷	۱۴
۱	۴/۴	۰/۸	۱	۴/۱	۰/۹	۲۱/۲	۴۲/۴	۲۷/۵	۲۱/۲	۴۶/۴	۲۷/۵	۱۵
۱	۱/۷	۰/۹	۱/۱	۳/۷	۱/۶	۱۹/۳	۶۰/۴	۳۰	۱۹/۳	۶۱/۸	۳۰	۱۶
۰/۹	۴	۱	۱	۳/۷	۱	۲۰/۸	۳۷/۸	۲۸/۴	۲۳/۳	۴۲/۱	۴۰	۱۷
۰/۹	۳/۵	۱	۰/۹	۳/۹	۱	۱۷/۶	۷۱/۱	۳۰	۱۹/۹	۶۹/۱	۴۰	۱۸
۱/۱	۳/۵	۰/۹	۱/۱	۳/۳	۰/۹	۲۲/۱	۶۲/۵	۲۷	۲۲/۱	۶۲/۵	۳۳	۱۹
۱	۳/۸	۱/۱	۱/۱	۳/۸	۱/۸	۱۱/۶	۳۹/۳	۱۸/۸	۱۲	۳۹/۹	۲۰	۲۰
۰/۸	۲	۱	۰/۹	۳/۲	۱/۵	۱۸	۶۲/۴	۳۰	۱۷/۹	۶۲/۴	۳۰	۲۱
۰/۹	۴/۲	۰/۸	۱	۴/۴	۱	۱۹/۱	۶۰/۶	۲۵	۱۹/۵	۶۱	۳۰	۲۲
۰/۸	۱/۶	۰/۵	۰/۹	۳/۶	۰/۵	۱۴/۷	۴۵	۲۲/۵	۱۵/۹	۶۴/۵	۲۷/۵	۲۳
۰/۷	۳/۳	۱	۰/۹	۳/۳	۱	۱۵/۷	۴۵/۸	۲۶	۱۸/۲	۴۸/۸	۳۱	۲۴
۱/۱	۳/۳	۰/۸	۱/۱	۳/۲	۰/۸	۸/۹	۸۳/۹	۱۰	۹/۸	۸۳/۳	۱۰	۲۵
۰/۴	۲/۲	۰/۲	۰/۵	۲/۵	۰/۲	۹/۲	۸۰/۸	۱۵	۹/۷	۷۹/۸	۱۵	۲۶
۱	۴/۳	۰/۸	۱	۴/۱	۰/۹	۲۱/۲	۴۳/۴	۲۷/۵	۲۱/۲	۴۶/۴	۲۷/۵	۲۷
۰/۹	۳/۳	۰/۵	۰/۹	۳/۳	۰/۵	۱۹/۳	۶۸/۱	۲۰	۱۹/۶	۶۶/۸	۲۰	۲۸
۱/۱	۳	۱/۱	۱/۲	۳/۴	۱/۷	۲۴/۶	۴۶/۴	۲۵	۲۴/۶	۴۶/۴	۲۵	۲۹
۰/۸	۳/۲	۰/۶	۰/۹	۳/۱	۰/۹	۱۶/۷	۴۸	۲۲/۵	۱۷/۳	۴۹/۸	۲۸/۸	۳۰
۰/۵	۳/۹	۰/۱	۰/۵	۳/۹	۰/۱	۸/۴	۷۹/۶	۱۸/۸	۸/۵	۷۹/۷	۱۸/۸	۳۱
۱/۱	۳/۹	۰/۸	۱/۲	۳/۷	۰/۸	۱۸	۳۴/۲	۲۹	۱۹/۳	۳۵/۳	۲۹	۳۲
۱	۳/۶	۱/۱	۱/۱	۳/۸	۱/۸	۱۱/۶	۳۹/۹	۱۸/۸	۱۲	۳۹/۹	۲۰	۳۳
۰/۴	۲	۰/۲	۰/۵	۲/۵	۰/۲	۹/۲	۸۰/۳	۱۵	۹/۷	۷۹/۸	۱۵	۳۴
۰/۹	۲/۵	۰/۹	۱	۲/۶	۱	۱۹/۳	۵۷/۹	۲۹	۱۹/۹	۵۷/۵	۳۹	۳۵
۰/۹	۳/۲	۰/۵	۱	۳/۲	۰/۵	۱۸/۳	۷۳/۲	۲۰	۱۸/۵	۷۳/۴	۲۰	۳۶
۱/۳	۴/۳	۱/۴	۱/۴	۴/۲	۱/۹	۲۷/۵	۴۷/۲	۲۷	۲۸/۳	۵۰/۶	۳۲/۵	۳۷
۱	۲/۷	۱	۱/۱	۲/۶	۱	۲۳	۴۵	۲۷/۵	۲۴	۴۵/۳	۲۷/۵	۳۸
۱/۱	۳/۳	۱/۱	۱/۲	۳/۴	۱/۷	۲۴/۶	۴۶/۹	۲۵	۲۴/۶	۴۶/۴	۲۵	۳۹

میزان تأثیر						میزان عدم اطمینان						پیشران کلیدی
مرحله دوم			مرحله اول			مرحله دوم			مرحله اول			
SD	Mean	IQR	SD	Mean	IQR	SD	Mean	IQR	SD	Mean	IQR	
۰/۵	۴	۰/۱	۰/۶	۴	۰/۱	۱۶/۷	۶۹/۶	۲۵	۱۸/۲	۶۷/۹	۳۵	۴۰
۱/۱	۳/۸	۰/۸	۱/۲	۳/۷	۰/۸	۱۸	۳۴/۸	۲۹	۱۹/۳	۳۵/۳	۲۹	۴۱
۱	۲/۳	۰/۹	۱	۳/۴	۱/۲	۱۶/۴	۶۴	۲۰	۱۷/۹	۷۴/۷	۲۵	۴۲
۰/۸	۳/۱	۰/۶	۰/۹	۳/۱	۰/۹	۱۶/۷	۴۹	۲۲/۵	۱۷/۳	۴۹/۸	۲۸/۸	۴۳
۰/۹	۳/۸	۱	۱/۱	۳/۸	۱/۵	۱۶/۷	۷۳/۹	۲۹	۱۸/۷	۶۴/۵	۳۸	۴۴
۰/۹	۲/۳	۱	۱	۳/۲	۱	۱۳/۸	۶۹/۷	۱۷/۵	۱۵/۴	۶۸/۶	۳۰	۴۵
۰/۴	۳/۵	۰/۴	۰/۴	۳/۵	۰/۴	۱۰/۸	۷۶/۱	۱۰	۱۰/۸	۷۲/۹	۱۰	۴۶
۰/۵	۳/۹	۰/۴	۰/۶	۳/۷	۰/۵	۱۸/۸	۶۰/۹	۲۸	۲۱/۱	۶۰/۱	۳۴	۴۷
۱/۲	۲/۸	۱/۱	۱/۳	۳/۳	۱/۳	۲۳/۳	۶۲/۱	۲۷/۵	۲۳/۳	۶۲/۴	۲۷/۵	۴۸
۰/۷	۳/۷	۰/۳	۰/۸	۳/۵	۱	۱۸/۱	۳۶	۲۸	۱۹/۱	۶۳/۳	۳۰	۴۹
۰/۴	۳/۷	۰/۱	۰/۵	۳/۸	۰/۱	۲۳/۶	۵۳/۶	۲۷/۵	۲۳/۶	۵۳/۶	۲۷/۵	۵۰
۱	۲/۵	۱	۱/۱	۲/۶	۱	۲۳	۴۴	۲۷/۵	۲۴	۴۵/۳	۲۷/۵	۵۱
۰/۸	۳/۳	۰/۵	۰/۹	۳/۴	۰/۷	۲۱/۲	۴۱/۱	۲۵	۲۱/۲	۴۱/۱	۲۵	۵۲
۰/۷	۳/۲	۰/۶	۰/۸	۳/۲	۰/۸	۱۶/۴	۴۰/۷	۲۰	۱۷/۶	۴۲/۱	۲۰	۵۳
۰/۹	۲/۶	۰/۹	۱	۲/۶	۱	۱۹/۳	۵۷/۱	۲۹	۱۹/۹	۵۷/۵	۳۹	۵۴
۰/۸	۳/۲	۰/۷	۰/۹	۳/۲	۱/۲	۱۱/۲	۶۰	۱۰	۱۱/۷	۸۱/۳	۱۰	۵۵

به منظور حصول همگرایی خبرگان، قبل از مرحله دوم دلفی، برابند آراء خبرگان در مرحله قبل توسط مشارکت کنندگان مورد رویت قرار گرفت. آنالیز و تجزیه و تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده مطابق جدول فوق نشان می‌دهد انحراف معیار و دامنه بین چارکی مربوط به بیشتر پیشران‌ها، پس از دلفی دوم کاهش یافته است که مبین فزونی یافتن همگرایی خبرگان و کارشناسان مربوطه است.

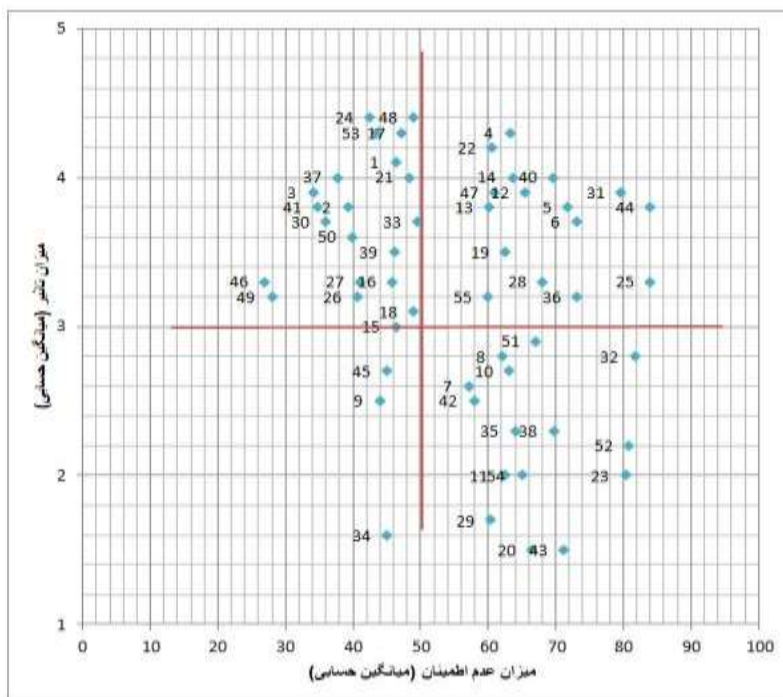
در ادامه، ۵۵ پیشران مؤثر بر آینده کمیته امداد استان بر مبنای دو شاخص میزان عدم اطمینان و میزان تأثیر، طبق ماتریس ویلسون^۱ (۱۹۸۳) در شکل (۱) ترسیم شده‌اند. پیشران‌های کلیدی که

1. Wilson

دارای بیشترین میزان عدم اطمینان و تأثیر هستند، ۱۶ مورد می‌باشند که در خانه بالا و سمت راست شکل (۱) توزیع یافته‌اند. این عوامل شامل موارد مندرج در جدول (۴) هستند:

جدول (۴)، پیشران‌های کلیدی دارای بیشترین میزان عدم اطمینان و تأثیر

ردیف	عنوان پیشران کلیدی
	مقبولیت نهاد کمیته امداد امام خمینی ره نزد دولت‌مردان
	فقدان مدیریت یکپارچه در حوزه فقرزدایی در کشور و توازی فعالیت‌های کمیته امداد با نهادهای حاکمیتی و دولتی دیگر نظیر وزارت رفاه، بهزیستی، بنیاد برکت، بسیج مستضعفان و بنیاد مسکن
	ابهام هویتی کمیته امداد (سازمان مردم نهاد یا سازمان حاکمیتی)
	موفقیت دولت در طرح ایجاد سالانه یک میلیون شغل
	گسترش قشر آسیب‌پذیر جامعه در اثر تحریم‌های بین‌المللی
	عدم ثبات مؤلفه‌های کلان اقتصادی در کشور
	توجه و سرمایه‌گذاری کمیته امداد استان بر مشاغل رو به رشد آینده
	کمک مالی شرکت‌های بزرگ استان به کمیته امداد در راستای ادای مسئولیت اجتماعی آنها
	سرمایه اجتماعی کمیته امداد استان
	وجود مدل مطلوب تأمین مالی در کمیته امداد استان
	میزان وقوع جرایم منجر به زندان در استان
	حضور نخبگان علمی به عنوان مدیر، کارمند یا مشاور در کمیته امداد استان
	توسعه ایمنی در کار و کاهش تلفات و صدمات جانی مخصوصاً در تصادفات جاده‌ای
	میزان تحقیق و توسعه (R&D) در کمیته امداد استان
	سطح دسترسی مددجویان به سامانه‌های الکترونیکی در بستر وب
	رهگیری کمک‌های مالی مردم توسط ایشان از بدو اعطای کمک تا مقصد با کمک فناوری

شکل (۱)، پراکنش پیش‌بینی‌های مؤثر بر آینده کمیته امداد استان بر روی ماتریس ویلسون

ترسیم سناریوها

پیش‌بینی‌های کلیدی در مسئله مورد نظر این پژوهش، به دو یا سه عدد محدود نمی‌شوند که بخواهیم بر این اساس به چند سناریو محدود برسیم. اگر برای هر یک از ۱۶ پیش‌بینی کلیدی شناسایی شده در افق ۱۴۰۷ سه حالت خوشبینانه، بینابین و بدبینانه در نظر گرفته شود جمعاً با ۳^{۱۶} سناریو (۴۳۰۴۶۷۲۱ سناریو) روبرو خواهیم بود. لذا در چنین وضعیتی که تعداد سناریوهای ممکن^۱ زیاد است، مطابق نظر لین و همکاران^۲ (۲۰۲۳: ۹۹-۱۰۹) تنها سناریوهای ملحوظ می‌گردند که ترکیب تغییرات عوامل کلیدی در آنها متناقض نباشد و بتوانند با هم جور شوند. بدین منظور از نرم‌افزار «سناریو ویزارد» برای شناسایی سناریوهای که دارای سازگاری^۳ درونی هستند استفاده شده است.

1. possible
2. Lin et al
3. consistency

عملکرد نرم‌افزار سناریو ویزارد مبتنی بر تکنیک تحلیل اثر متقابل^۱ است (توحیدیان و همکاران، ۱۴۰۱: ۸۳-۱۱۳). لذا از خبرگان کلیدی دلفی در قالب روش گروه کانونی (یک خبره کلیدی از هر حوزه) خواسته شد که به میزان تأثیر عوامل ۱۶ گانه بر یکدیگر، در حالات مختلفی که برای آنها در افق ۱۴۰۷ متصور است، روی یک طیف هفت تایی نمره دهند.^۲ نرم‌افزار سناریو ویزارد بر اساس این تحلیل، سناریوهای باورکردنی^۳ را که دارای سازگاری درونی قوی می‌باشند طبق شکل (۲) احصاء نمود.

سناریو شماره ۲	سناریو شماره ۳	سناریو شماره ۴	سناریو شماره ۱
مقبولیت کمیته امداد نزد دولت‌مردان؛ خوشبینانه	مقبولیت کمیته امداد نزد دولت‌مردان؛ بدبینانه	مقبولیت کمیته امداد نزد دولت‌مردان؛ بدبینانه	مقبولیت کمیته امداد نزد دولت‌مردان؛ بدبینانه
فقدان معنویت یکپارچه در قزوین؛ بدبینانه	فقدان معنویت یکپارچه در قزوین؛ بدبینانه	فقدان معنویت یکپارچه در قزوین؛ بدبینانه	فقدان معنویت یکپارچه در قزوین؛ بدبینانه
گسترش قشر آسیب‌پذیر جامعه در اثر تغییرات بین‌المللی علیه ایران؛ بدبینانه	گسترش قشر آسیب‌پذیر جامعه در اثر تغییرات بین‌المللی علیه ایران؛ بدبینانه	گسترش قشر آسیب‌پذیر جامعه در اثر تغییرات بین‌المللی علیه ایران؛ بدبینانه	گسترش قشر آسیب‌پذیر جامعه در اثر تغییرات بین‌المللی علیه ایران؛ بدبینانه
مقبولیت دولت در طرح ایجاد سالانه یک میلیون شغل؛ بدبینانه	مقبولیت دولت در طرح ایجاد سالانه یک میلیون شغل؛ بدبینانه	مقبولیت دولت در طرح ایجاد سالانه یک میلیون شغل؛ بدبینانه	مقبولیت دولت در طرح ایجاد سالانه یک میلیون شغل؛ بدبینانه
ایهام هویتی کمیته امداد امام خمینی ره؛ خوشبینانه	ایهام هویتی کمیته امداد امام خمینی ره؛ بدبینانه	ایهام هویتی کمیته امداد امام خمینی ره؛ بدبینانه	ایهام هویتی کمیته امداد امام خمینی ره؛ بدبینانه
عدم اثرات مؤلفه‌های کلان اقتصادی؛ بدبینانه	عدم اثرات مؤلفه‌های کلان اقتصادی؛ بدبینانه	عدم اثرات مؤلفه‌های کلان اقتصادی؛ بدبینانه	عدم اثرات مؤلفه‌های کلان اقتصادی؛ بدبینانه
توجه و سرمایه‌گذاری کمیته امداد استان بر مسائل روز به رشد آینده؛ بدبینانه	توجه و سرمایه‌گذاری کمیته امداد استان بر مسائل روز به رشد آینده؛ بدبینانه	توجه و سرمایه‌گذاری کمیته امداد استان بر مسائل روز به رشد آینده؛ بدبینانه	توجه و سرمایه‌گذاری کمیته امداد استان بر مسائل روز به رشد آینده؛ بدبینانه
کامک مالی شرکت‌های بزرگ استان به کمیته امداد امام خمینی ره؛ بدبینانه	کامک مالی شرکت‌های بزرگ استان به کمیته امداد امام خمینی ره؛ بدبینانه	کامک مالی شرکت‌های بزرگ استان به کمیته امداد امام خمینی ره؛ بدبینانه	کامک مالی شرکت‌های بزرگ استان به کمیته امداد امام خمینی ره؛ بدبینانه
سرمایه اجتماعی کمیته امداد استان؛ خوشبینانه	سرمایه اجتماعی کمیته امداد استان؛ بدبینانه	سرمایه اجتماعی کمیته امداد استان؛ بدبینانه	سرمایه اجتماعی کمیته امداد استان؛ بدبینانه
مدل کسب‌وکار مالی در کمیته امداد استان؛ بدبینانه	مدل کسب‌وکار مالی در کمیته امداد استان؛ بدبینانه	مدل کسب‌وکار مالی در کمیته امداد استان؛ بدبینانه	مدل کسب‌وکار مالی در کمیته امداد استان؛ بدبینانه
وقوع جرم منجر به زندان در استان؛ خوشبینانه	وقوع جرم منجر به زندان در استان؛ بدبینانه	وقوع جرم منجر به زندان در استان؛ بدبینانه	وقوع جرم منجر به زندان در استان؛ بدبینانه
حضور نخبگان علمی به عنوان مدیر، کارمند یا مشاور در کمیته امداد استان؛ خوشبینانه	حضور نخبگان علمی به عنوان مدیر، کارمند یا مشاور در کمیته امداد استان؛ بدبینانه	حضور نخبگان علمی به عنوان مدیر، کارمند یا مشاور در کمیته امداد استان؛ بدبینانه	حضور نخبگان علمی به عنوان مدیر، کارمند یا مشاور در کمیته امداد استان؛ بدبینانه
کاهش صنایع جهانی مخصوصاً در تصادفات جاده‌ای؛ خوشبینانه	کاهش صنایع جهانی مخصوصاً در تصادفات جاده‌ای؛ بدبینانه	کاهش صنایع جهانی مخصوصاً در تصادفات جاده‌ای؛ بدبینانه	کاهش صنایع جهانی مخصوصاً در تصادفات جاده‌ای؛ بدبینانه
عنوان تحقیق و توسعه (R&D) در کمیته امداد امام خمینی (ره) استان قزوین؛ بدبینانه	عنوان تحقیق و توسعه (R&D) در کمیته امداد امام خمینی (ره) استان قزوین؛ بدبینانه	عنوان تحقیق و توسعه (R&D) در کمیته امداد امام خمینی (ره) استان قزوین؛ بدبینانه	عنوان تحقیق و توسعه (R&D) در کمیته امداد امام خمینی (ره) استان قزوین؛ بدبینانه
سطح دسترسی دانشجویان به سامانه‌های الکترونیکی در دست‌رسان؛ بدبینانه	سطح دسترسی دانشجویان به سامانه‌های الکترونیکی در دست‌رسان؛ بدبینانه	سطح دسترسی دانشجویان به سامانه‌های الکترونیکی در دست‌رسان؛ بدبینانه	سطح دسترسی دانشجویان به سامانه‌های الکترونیکی در دست‌رسان؛ بدبینانه
رهگیری کمک‌های مالی مردم توسط ایشان از بنو اعطای کمک تا مقصد یا کمک فناوری؛ بدبینانه	رهگیری کمک‌های مالی مردم توسط ایشان از بنو اعطای کمک تا مقصد یا کمک فناوری؛ بدبینانه	رهگیری کمک‌های مالی مردم توسط ایشان از بنو اعطای کمک تا مقصد یا کمک فناوری؛ بدبینانه	رهگیری کمک‌های مالی مردم توسط ایشان از بنو اعطای کمک تا مقصد یا کمک فناوری؛ بدبینانه

شکل (۲)، خروجی نرم‌افزار سناریو ویزارد

1. Cross Impact Analysis

۳. اثر شدیداً محدود کننده= ۳ - اثر محدود کننده متوسط= ۲ - اثر محدود کننده ضعیف= ۱ - نبود اثرگذاری= ۰ اثر تقویت کننده ضعیف= ۱ اثر تقویت کننده متوسط= ۲ اثر تقویت کننده شدید= ۳

3. Plausible

نام‌گذاری و توصیف سناریوها

سناریوی شماره یک - انحلال

در این سناریو علاوه بر وضعیت نامناسب اکثر پیشران‌های کلیدی، برخی پیشران‌ها که نمره عدم اطمینان کمتر از حد میانه ولی نمره تاثیر بالاتر از حد میانه (بزرگتر از ۳ روی طیف ۵ تایی لیکرت) دارند نیز با وضعیت نامناسبی که خواهند داشت به تشدید وضعیت بدبینانه این سناریو کمک می‌کنند.

تحقیق و توسعه در کمیته امداد استان به شدت نادیده گرفته شده است و بجای استفاده از مدل‌های تأمین مالی برآمده از تحقیق و پژوهش که در شرایط محیطی پیش آمده قابلیت پاسخگویی داشته باشند، کمیته امداد استان یا مدل تأمین مالی مشخص و مدونی ندارد و یا همچنان از مدل‌های منسوخ و رویه‌های شکست خورده پیشین استفاده می‌کند که این مساله، تأمین مالی ناپایدار و شکننده را در این سازمان موجب گردیده است. این نهاد به شدت درگیر روزمرگی شده و از شناسایی و تخمین مشاغل پر رونق در دهه آینده و هدایت سرمایه‌گذاری و حمایت‌های خود به سمت این مشاغل شدیداً غافل شده است. ظرفیت منابع انسانی درون سازمانی و نخبگان حاضر در استان نادیده گرفته شده و متاسفانه نه در مقام مدیر و نه در مقام کارمند و حتی نه در مقام مشاور از ظرفیت نرم‌افزاری نخبگان استان استفاده نمی‌شود. برآیند شرایط بدبینانه ۱۲ پیشران کلیدی در این سناریو، کمیته امداد استان را به سمت ورشکستگی در عملکرد و انحلال اجباری در افق ۱۴۰۷ می‌برد.

در افق ۱۴۰۷ چهار پیشران کلیدی رهگیری کمک‌های مالی مردم توسط ایشان از بدو اعطای کمک تا مقصد با کمک فناوری، مقبولیت نهاد کمیته امداد نزد دولتمردان، عدم ثبات مؤلفه‌های کلان اقتصادی در کشور و سطح دسترسی مددجویان به سامانه‌های الکترونیکی در بستر وب در این سناریو حالتی بینابین خواهند داشت. یعنی وضعیت کنونی حفظ می‌شود و کمیته امداد استان در محیط داخلی یا خارجی خود تغییر چندانی در این حوزه‌ها ندارد.

سناریوی شماره دو - بحران

این سناریو با نمره مطلوبیت منفی ۵، نمایانگر وضعیت بدبینانه کمیته امداد امام خمینی (ره) استان قزوین در افق ۱۴۰۷ است. وضعیت بدبینانه ۶ مورد از پیشران‌های کلیدی مختلف و استمرار

وضعیت کنونی اکثریت قریب به اتفاق دیگر پیشران‌ها در این سناریو باعث می‌شود که شاهد پیشرفت و توسعه سازمانی در افق مورد نظر نباشیم و وضعیت کمیته امداد استان قزوین در افق ۱۴۰۷ نه تنها با بهبود و تعالی مواجه نخواهد شد بلکه بدتر از وضعیت کنونی آن خواهد بود. در این سناریو علاوه بر وضعیت نامناسب ۶ پیشران کلیدی، برخی پیشران‌ها که نمره عدم اطمینان کمتر از حد میانه ولی نمره تأثیر بالاتر از حد میانه (بزرگتر از ۳ روی طیف ۵ تایی لیکرت) دارند نیز با وضعیت نامناسبی که خواهند داشت به وضعیت بدبینانه این سناریو کمک می‌کنند.

فقدان مدیریت یکپارچه در فقرزدایی و موازی‌کاری نهادها و سازمان‌های مختلف در این خصوص موجب دشواری ارزیابی عملکرد در این حوزه شده است. تناسبی میان سطح وظایف، سطح بودجه دریافتی و میزان پاسخگویی سازمان‌ها و نهادهای مربوطه وجود ندارد و این مساله موجب شانه خالی کردن هر یک از مسئولین ذی‌ربط در خصوص عملکرد سازمان تحت مدیریت او شده است. در چنین شرایطی از طرفی کسری بودجه ناشی از تحریم‌ها موجب کاهش بودجه کمیته امداد شده است و از طرفی جمعیت قشر آسیب‌پذیر استان افزایش پیدا کرده است. لذا کمیته امداد استان در ایفاء نقش صحیح و موثر در راستای رسالت و مأموریت خود ناتوان خواهد بود. بر خلاف سناریوی اول، در اینجا نقش مدیریت کمیته امداد استان در خصوص وضعیت بدبینانه این سناریو کم‌رنگ است و شاید تنها خطای راهبردی این نهاد، نادیده گرفتن تحقیق و توسعه و عدم توجه و سرمایه‌گذاری در این حوزه است که احتمالاً خود این موضوع نیز می‌تواند ناشی از کسری بودجه باشد.

مهم‌ترین تفاوت این سناریو با سناریوی شماره یک این است که تعداد قابل توجهی از پیشران‌های کلیدی دارای وضعیت بدبینانه در سناریوی اول در این سناریو دارای وضعی بینابین هستند.

سناریوی شماره سه - ثبات

نمره مطلوبیت نزدیک به صفر (دقیقاً منفی ۱) این سناریو و وضعیت بینابین اکثر پیشران‌های کلیدی در این سناریو، نشان‌دهنده استمرار وضعیت کنونی کمیته امداد امام خمینی (ره) استان قزوین در افق ۱۴۰۷ است و با وقوع این سناریو در افق ۱۴۰۷، توسعه سازمانی و عملکردی این نهاد دچار رشد یا افول قابل توجهی نخواهد شد. وضعیت بینابین ۱۱ مورد از پیشران‌های کلیدی

مختلف و استمرار وضعیت کنونی آنها در این سناریو باعث می‌شود که شاهد پیشرفت و توسعه عملکرد این نهاد و یا افول و نزول جدی آن در افق مورد نظر نباشیم و وضعیت کمیته امداد استان قزوین و عملکرد آن در حوزه فقر زدایی در افق ۱۴۰۷ با یک ثبات نسبی مشابه وضعیت کنونی آن باشد. وضعیتی که احتمالاً با نوعی ایستایی و لختی در مدیریت و سیاست‌های محافظه‌کارانه همراه است.

در این سناریو، وضعیت مناسب برخی پیشران‌ها که نمره عدم اطمینان کمتر از حد میانه ولی نمره تأثیر بالاتر از حد میانه (بزرگتر از ۳ روی طیف ۵ تایی لیکرت) دارند باعث می‌شود که تا حدی اثر منفی وضعیت بدبینانه برخی پیشران‌های کلیدی خنثی گردد و وضعیت کلی این سناریو حالتی بینابینی داشته باشد.

کمیته امداد استان به مرور در افق ۱۴۰۷ تبدیل به یک نهاد کاملاً مردمی می‌شود و از وابستگی به بودجه عمومی رهایی یافته است. دولت و مقامات استانی با وجود کسری بودجه نسبت به توسعه سطح دسترسی عموم مردم به سامانه‌های الکترونیکی در بستر وب اهتمام می‌ورزند و با پیگیری همیاری مسئولین کمیته امداد استان، این مهم در خصوص مددجویان نیز محقق گردیده است. مردمی‌تر شدن نهاد انقلابی کمیته امداد استان در این سناریو، موجب شده که مقبولیت نسبی این نهاد نزد دولتمردان باقی بماند و سرمایه اجتماعی کمیته امداد استان حفظ شود، با وجود شرایط بد اقتصادی، کمک مالی شرکت‌های بزرگ استان به کمیته امداد در راستای ادای مسئولیت اجتماعی آنها بصورت نسبی ادامه یافته است و ارتباط نسبی این سازمان با نخبگان استانی نیز حفظ شده است.

در کل این سناریو وضعیتی بینابینی دارد که نمره مطلوبیت آن نیز مبین همین مساله است. اگر چه عملکرد حاکمیت و مسئولین کمیته امداد در سطح کشور و استان در مقابل فشار تحریم‌ها و کسری بودجه و گسترش قشر آسیب‌پذیر، نسبت به سناریوی اول و دوم بهتر است.

سناریوی شماره چهار - الگوی الهام بخش

در میان چهار سناریو ترسیم شده، سناریو شماره چهار تنها سناریویی است که در کل، تصویرگر وضعیتی خوش‌بینانه در افق ۱۴۰۷ است. چرا که نمره مطلوبیت این سناریو بر خلاف سه سناریوی دیگر مثبت است و اتفاقاً نمره مطلوبیت آن عدد مثبت ۱۱ است که یک عدد قابل توجه

است و با نمره صفر (وضعیت بینابین) فاصله زیادی دارد. وضعیت خوش‌بینانه ۱۱ پیشران کلیدی و عدم وجود وضعیت بدبینانه در این سناریو نویدبخش پیشرفت و توسعه کمیته امداد استان و بهبود و تعالی سازمانی در این نهاد در افق ۱۴۰۷ خواهد بود. لذا با ادبیات آینده‌پژوهی و آینده‌نگاری می‌توان این سناریو را «آینده مطلوب» فرا روی کمیته امداد استان در افق ۱۴۰۷ نامید.

در این سناریو، اگرچه تحریم‌های بین‌المللی لغو نمی‌شوند ولی با سیاست‌های مناسب اتخاذ شده توسط دولت و حاکمیت، از تشدید تحریم‌ها جلوگیری شده است و با سیاست‌های اقتصادی مناسب دولت، تحریم‌ها کم‌اثرتر می‌گردند و شاهد رونق اقتصادی کشور خواهیم بود. دولت همچنین با مدیریت صحیح بازار سرمایه و اتخاذ سیاست‌های پولی و مالی مناسب از نوسان مداوم شاخص‌های کلان اقتصادی مخصوصاً نرخ تورم در کشور جلوگیری نموده است. در چنین شرایطی که سرمایه کافی ناشی از درآمد مناسب ملی وجود دارد و ثبات اقتصادی هم ایجاد شده است، بستر لازم برای هدایت سرمایه‌ها به سمت تولید و اشتغال فراهم می‌گردد و با هدایت سرمایه‌های دولتی و سرمایه‌های بخش خصوصی، دولت موفق می‌شود که سالانه بیش از یک میلیون شغل و کسب و کار جدید در کشور ایجاد کند.

کمیته امداد استان سعی نموده از وابستگی به بودجه عمومی دولت رهایی یابد و هم در بُعد تأمین مالی و در بُعد مدیریت و تصمیم‌گیری به سمت مردم نهاد شدن رفته است. سرمایه اجتماعی کمیته امداد استان افزایش یافته و مقبولیت این نهاد نیز در نزد دولتمردان افزایش داشته است که سبب شده این نهاد الگویی الهام‌بخش برای دیگر سازمان‌های دولتی و مردمی باشد.

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

سناریوها، بیانگر وضعیت‌های ممکن و باورپذیری از آینده هستند که از سوی نگارندگان، به عنوان آینده‌های درخور توجه مطرح شده‌اند؛ این سناریوها، سازمان‌ها و جامعه را برای رویارویی با دگرگونی‌های بنیادین آینده، آماده می‌کنند. دو اصل اساسی در آینده‌پژوهی وجود دارد؛ یکی اینکه آینده قطعی نیست و آینده‌های بدیل وجود دارد (واگرایی) و دوم اینکه می‌خواهیم از غافل‌گیری پیشگیری کنیم و یک مطلوبیتی از آینده داشته باشیم (همگرایی). سناریوپردازی روشی است که به این دو اصل به طور هم‌زمان پاسخ می‌دهد و یک وحدت روش‌شناسی برای آینده پژوهی به همراه می‌آورد.

در این پژوهش بر اساس استخراج ۱۶ پیشران کلیدی با شرایطی برای ارایه سناریوها مواجه شدیم که سطح عدم اطمینان بسیار بالایی را در پی داشت. از این رو با رویکرد تحلیل اثر متقابل و با کمک نرم‌افزار سناریو ویزارد، سناریوهای باورپذیر شناسایی شدند که از این بین چهار سناریو دارای سازگاری درونی بیشتر، مورد نام‌گذاری و توصیف قرار گرفتند.

در سناریو شماره یک، وضعیت «بسیار بدبینانه» نهاد مذکور ترسیم گردید که با بیشترین نمره منفی برای پیشران‌های کلیدی همراه بود و در این سناریو هیچ کدام از پیشران‌های کلیدی وضعیتی خوشبینانه ندارند. سناریو شماره دو که وضعیت «بدبینانه» نهاد مدنظر را ترسیم نموده، نشان می‌دهد که در افق مدنظر پژوهش، شاهد پیشرفت و توسعه سازمانی نهاد مذکور نخواهیم بود و عملاً با افول عملکردی و عدم توان مدیریت شرایط محیطی در آن مواجه هستیم. در سناریو سوم با وضعیت «ثبات» روبرو هستیم که در آن وضعیت بیش از نیمی از پیشران‌های کلیدی بینابین است و در سناریو چهارم که اکثر پیشران‌های کلیدی احصاء شده وضعیت خوش‌بینانه دارند، سناریوی «مطلوب» فراروی نهاد مدنظر ترسیم شده است.

بر اساس آنچه گذشت پیشنهادهای پژوهش در قالب گزینه‌های راهبردی به شرح زیر مطرح می‌گردد:

- قوت‌های داخلی کمیته امداد استان قزوین، متناسب با فرصت‌های پیش رو در سناریوی «الگوی الهام بخش» شناسایی گردند و حفظ و تقویت شوند؛
- پیشران کلیدی «فقدان مدیریت یکپارچه در حوزه فقرزدایی در کشور و توازی فعالیت‌های کمیته امداد امام خمینی ره با نهادهای حاکمیتی و دولتی دیگر» در ۷۵ درصد سناریوها دارای حالتی بدبینانه است. از این رو بایستی به عنوان تهدیدی پابرجا در همه سناریوها، به صورت جدی مورد توجه قرار گیرد و کمیته امداد استان آمادگی مواجهه پیش‌دستانه با آن از طریق بسیج منابع و امکانات لازم را داشته باشد؛
- میزان پابرجا بودن راهبردهای کنونی کمیته امداد استان در برابر سناریوهای مختلف مورد ارزیابی قرار گیرد؛

- با توجه به محتمل بودن افزایش زنان بی‌سرپرست یا بد سرپرست استان در افق ۱۴۰۷ به دلیل تصادفات جاده‌ای و جرایم منجر به زندان، کمیته امداد استان با پیش‌نگری این مسأله به ایجاد بسترهای لازم برای اشتغال زنان بد سرپرست و ازدواج و اشتغال زنان بی‌سرپرست اقدام نماید.
- چشم‌انداز کلان کمیته امداد استان قزوین در تطابق با سناریوی «الگوی الهام‌بخش» ترسیم، تدقیق و ترویج گردد؛
- استفاده و بهره‌برداری از بستر فناوری اطلاعات و ارتباطات، به منظور ترویج، تبلیغ و فروش محصولات مددجویان استان در فضای مجازی؛
- ایجاد تعاملات مناسب با شوراهای شهر و روستا، در راستای شناسایی و طبقه‌بندی دقیق مددجویان استان بر اساس مؤلفه‌های مختلف اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی و هدفمند نمودن حمایت‌های کمیته امداد استان.

قدردانی از حامی یا تأمین‌کننده اعتبار

پژوهشگران در پایان پژوهش بر خود واجب می‌دانند از اداره کل کمیته امداد امام خمینی (ره) استان قزوین به عنوان تأمین‌کننده مالی طرح و همه خبرگان و اساتید محترمی که خالصانه وقت خود را در اختیار پژوهشگران قرار دادند، کمال تشکر را داشته باشند.

فهرست منابع

منابع فارسی

- اجاقی، صبا. بیات، روح الله. فضلی، صفر. کشاورز ترک، عین الله. فتح طاهری، علی. (۱۴۰۱)، اولویت بندی عوامل مرتبط با آینده اشتغال و رفاه اجتماعی در ایران، رفاه اجتماعی، ۲۲ (۸۷): ۲۵۱-۲۲۱.
- ایرانمنش، محمد علی. هزارجریبی، جعفر. قربانی زاده، وجه الله. و کرمی قهی، محمد تقی. (۱۴۰۰). آسیب شناسی موانع تحقق و اثربخشی جایگاه موقوفات در رفاه اجتماعی. بررسی مسائل اجتماعی ایران، ۱۲ (۲)، ۳۲۹-۴۲۴.
- یوسفی، محمد. (۱۴۰۱). ارایه مدل تأثیر روندهای بلند مدت بازار سرمایه، انرژی، کشاورزی و جمعیت بر روند تغییرات پنجاه ساله درآمد خانوار ایران. آینده پژوهی انقلاب اسلامی، ۳ (۱)، ۷۵-۹۴.
- توحیدی فر، سلمان. مطلبی، مسعود. (۱۴۰۱). بررسی نگرش دولت‌های پس از انقلاب در تحقق تأمین اجتماعی بر اساس جایگاه حق مبتنی بر برآورد رفاه اجتماعی و فقر و نرخ بیکاری با رویکرد منطق فازی. مجله پژوهش‌های سیاسی و بین‌المللی، ۱۳ (۵۱)، ۱۷۹-۲۰۲.
- توحیدیان، علی. جعفری زاد، علیرضا. پراژنگ، امیرعباس. و حسینی، رضا. (۱۴۰۱). تدوین سناریوهای آینده روابط امنیتی ایران و ترکیه با روش سناریو ویزارد. آینده پژوهی انقلاب اسلامی، ۳ (۳)، ۸۳-۱۱۳.
- رفیعی، حسن (۱۳۹۴). نظر متخصصان ایرانی در مورد ابعاد و بیانگرهای شاخص رفاه اجتماعی ایران. رفاه اجتماعی، دوره ۱۵، شماره ۵۸، ۱۲۱-۱۳۶.
- سلیمانی، عباس. پورعزت، علی اصغر. و اسماعیلی گبوی، محمد رضا. (۱۳۹۹). تصویرپردازی از آینده سازمان تأمین اجتماعی ایران از طریق سناریو پردازی. آینده پژوهی دفاعی، ۵ (۱۷)، ۹۳-۱۱۷.
- شیروانی ناغانی، مسلم؛ عیوضی، محمدرحیم و قاسمی، حاکم (۱۳۹۶). چیستی و چرایی مفهوم میان رشته‌ای آینده‌نگاری راهبردی در فرارشته آینده‌پژوهی. مطالعات میان رشته ای در علوم انسانی، دوره ۹، شماره ۳، ۱-۲۴.
- شیروانی ناغانی، مسلم؛ درویشی، فرهاد؛ ایجابی، ابراهیم و امین افشار، زهرا (۱۳۹۸). آینده نگاری راهبردی جذب سرمایه گذاری خارجی در ایران با روش سناریوپردازی. پژوهشها و سیاستهای اقتصادی، ۹۰ (۲۷)، ۳۹۳-۴۲۴.
- عباسی راینی، رضا؛ کریم پور، بهناز و خدایی، مرضیه (۱۳۹۷). عوامل موثر بر رفاه اجتماعی در جامعه کنونی. برگرفته شده از <https://civilica.com/doc/992692>
- علیزاده، محمد. نعمتی، غلامرضا. فطرس، محمدحسن، خداوردی سامانی، مریم. و کبیری، دینا. (۱۴۰۱). شناسایی عوامل موثر بر رفاه اجتماعی ایران تحت نااطمینانی: رویکرد متوسط گیری بیزی. اقتصاد باثبات، ۳ (۱)، ۶۱-۹۷.

فتحی، مهدی؛ ملکی، مهدی و رضوانی اصل، محمد (۱۳۹۵). آینده‌نگاری سرمایه‌گذاری در صنعت مسکن ایران با بکارگیری رویکرد سناریونویسی و ماتریس تاثیرات متقاطع. آینده پژوهی مدیریت، ۲۸، ۱۱-۲۸.

گوهری فر، مصطفی؛ آذر، عادل و مشبکی، اصغر (۱۳۹۴). آینده پژوهی: ارائه تصویر آینده سازمان با رویکرد برنامه‌ریزی سناریو (مورد مطالعه: مرکز آمار ایران). فصلنامه علوم مدیریت ایران، سال دهم، شماره ۳۸، ۲۱-۴۳.

مرکز پژوهش و برنامه‌ریزی کمیته امداد امام (۱۳۹۴). اساسنامه کمیته امداد امام خمینی (ره). تهران: معاونت اداری و مالی کمیته امداد امام.

منابع لاتین

- Abbasi Raini, Reza; Karimpour, Behnaz and Khodayi, Marzieh (2017). Factors affecting social welfare in today's society. Retrieved from <https://civilica.com/doc/992692>, [In Persian].
- Alizadeh, M., Nemati, G., Fotros, M. H., KHodaverdi Samani, M., & Kabiri, D. (2022). Identifying Factors Affecting Iran's Social Welfare under Uncertainty: A Bayesian Average Approach. *Stable Economy Journal*, 3(1), 61-97, [In Persian].
- Andersen, E. (1995). The three political economies of the welfare state. *Canadian Review of Sociology and Anthropology*, 26(2), 50-74.
- Anne Marie, D. (2020). A Futures Study of Internationalization of the Carlson School of Management: Diverse Perspectives of Key Stakeholders. In partial of fulfillment of the requirements for the degree of doctor of philosophy, faculty of the graduate school of the UNIVERSITY OF MINNESOTA.
- Bradfield, R., Wright, G., Burt, G., Cairns, G., & Van Der Heijden, K. (2019). The origins and evolution of scenario techniques in long range business planning. *Futures*, 37(8), 795-812.
- Chakraborty, A., & Sherman, S. A. (2020). How Scenario Planning Affects Regional and Local Plans and Planning Practices: An Empirical Analysis (pp. 06-01). Lincoln Institute of Land Policy.
- Ding, W. (2022). New venture's product innovativeness strategy, institutional environment and new product performance. *Technological Forecasting and Social Change*, 174, 112-121.
- Eisenhardt, KM. & Sull, DN. (2011). Strategy as Simple Rules. *Harvard Business Review*, 79(1): 106-116.
- Fathi, M. R., Maleki, M. H., & Rezvani Asl, V. (2018). Future Study of Investment in the Housing Industry in Iran Using Scenario Planning Approach and Cross-Impact Matrix. *Future study Management*, 28(111), 11-28, [In Persian].
- Fergnani, A. (2019). Mapping futures studies scholarship from 1968 to present: A bibliometric review of thematic clusters, research trends, and research gaps. *Futures*, 105, 104-123.
- Godet, M. & Durance, P. (2011). Strategic foresight for corporate and regional development. Paris: UNESCO.
- Gohari far, M., Azar, A., & Moshabbaki, A. (2015). Futures study; presenting future image of organization using scenario planning: A study on Statistical Center of Iran. *Iranian journal of management sciences*, 10(38), 36-65, [In Persian].

- Hamel, S., Ims, R. A., & Yoccoz, N. G. (2022). Challenges and opportunities when implementing strategic foresight: lessons learned when engaging stakeholders in climate-ecological research. *Climate Research*, 86, 29-35.
- Hines, A. (2006). Strategic foresight: The state of the art. *Futurist*, 40(5): 18–21.
- Iden, J., Methlie, L. B., & Christensen, G. E. (2017). The nature of strategic foresight research: A systematic literature review. *Technological Forecasting and Social Change*, 116, 87-97.
- Imam Relief Committee Research and Planning Center (2014). Statutes of the Imam Khomeini Relief Committee. Tehran: Administrative and Financial Deputy of Imam Relief Committee, [In Persian].
- Iranmanesh, M.A. hezarjeribi, Vol. Ghorbanzadeh, and and Karmi Qahi, M.T. (2022). Pathology of obstacles to the realization and effectiveness of endowments in social welfare. *Iranian Social Issues Review*, 12(2), 329-424, [In Persian].
- Kabeyi, M. (2019). Organizational strategic planning, implementation and evaluation with analysis of challenges and benefits. *International Journal of Applied Research and Studies*, 5(6), 27-32.
- Kakwani, N., Wang, X., Xu, J., & Yue, X. (2021). Assessing the social welfare effects of government transfer programs: Some international comparisons. *Review of Income and Wealth*, 67(4), 1005-1028.
- Kunc, M. & O'Brien, F.A. (2017). Exploring the development of a methodology for scenario use: combining scenario and resource mapping approaches. *Technological Forecasting & Social Change*, 124: 150-159.
- Kuosa, T. (2012). *The evolution of strategic foresight: Navigating public policy making*. Oxfordshire: Routledge.
- Laan, L. (2021). Disentangling strategic foresight? A critical analysis of the term building on the pioneering work of Richard Slaughter. *Futures*, 132, 102-118.
- Lin, L., Chen, C., Wei, B., Li, H., Shi, J., Zhang, J., & Huang, N. (2023). Residential electricity load scenario prediction based on transferable flow generation model. *Journal of Electrical Engineering & Technology*, 18(1), 99-109.
- Linton, J.D. & Walsh, S.T. (2016). Integrating Foresight with Corporate Planning. In book (Gokhberg, L., Meissner, D. & Sokolov, A. *Deploying Foresight for Policy and Strategy Makers: Creating Opportunities Through Public Policies and Corporate Strategies in Science, Technology and Innovation*, Switzerland: Springer International Publishing), 49-64.
- Marinković, M., Al-Tabbaa, O., Khan, Z., & Wu, J. (2022). Corporate foresight: A systematic literature review and future research trajectories. *Journal of Business Research*, 144, 289-311.
- Ojaghi, p. Bayat, R. Fazli, p. Keshavarz Tourk, A. Fatah Taheri, A. (2023), Prioritizing the factors related to the future of employment and social welfare in Iran, *social welfare*, 22 (87):251-221.
- Onwuegbuzie, A.J., and Teddlie, C. (2010). A framework for analyzing data in mixed methods research. In A. tashakkori and C. teddlie (Eds.), *Handbook of mixed methods in social and behavioral research* (PP. 351-383). Thousands oaks, sage.
- Quiceno, G., Alvarez, C., Avila, R., Fernandez, O., Franco, C., Kunc, M. & Dyner, I. (2019). Scenario analysis for strategy design: A case study of the Colombian electricity industry. *Energy Strategy Reviews*, 23: 57-68
- Rafiei, H (2014). The opinion of Iranian experts about the dimensions and indicators of Iran's social welfare index. *Social Welfare*, Volume 15, Number 58, 121-136, [In Persian].

- Roy, I. (2023). How welfare wins: Discursive institutionalism, the politics of the poor, and the expansion of social welfare in India during the early 21st century. *Policy and Society*, pua010.
- Sekaran, U. (2003). *Research Methods for Business: A Skill Building Approach*. New York: John Wiley & Sons.
- Shirvani Naghani M, darvishi F, ijabi I, amin afshar Z. (2019), Strategic Foresight by Scenario Method, for Attracting Foreign Investment in Iran by 2041 . 27 (90) :393-424, [In Persian].
- Shirvani Naghani, M, Aevazi, M.R and Ghasemi, H. (2016). What and why is the interdisciplinary concept of strategic foresight in the field of future studies. *Interdisciplinary Studies in Humanities*, Volume 9, Number 3, 1-24, [In Persian].
- Silva, M. (2015). A systematic review of foresight in project Management literature. *Procedia Computer Science*, 64, 792-799.
- Soleimany, A., Pourezat, A., & Esmaeili Givi, M. (2020). Image formation about future of the Iranian social security organization through scenario planning. *Defensive Future Studies*, 5(17), 93-117, [In Persian].
- Sultana, S., & Uddin, M. N. (2022). Social Welfare and Poverty Reduction Activities of NGOs in Bangladesh: An Empirical Study. *Asian Business Review*, 12(2), 45-50.
- Touhidian, A., jafari zad, A., parazhang, A. A., & hosnavi, R. (2022). Compilation of future scenarios of Iran-Turkey security relations with scenario wizard method. *Futures Studies Of The Islamic Revolution*, 3(3), 83-113, [In Persian].
- Tuhidi Far, S. Motalebi, M. (2023). Examining the attitude of post-revolutionary governments in realizing social security based on the position of rights based on the estimation of social welfare and poverty and unemployment rate with a fuzzy logic approach. *Journal of Political and International Studies*, 13(51), 179-202, [In Persian].
- Wilson, I. (1983). The benefits of environmental analysis, in: Albert, K. (Ed.): *The strategic management handbook*. New York: Sage Publications.
- Wu, B., Monfort, A., Jin, C. & Shen, X. (2022). Substantial response or impression management? Compliance strategies for sustainable development responsibility in family firms. *Technological Forecasting and Social Change*, 174, 121-134.
- Yousefi, M. (2022). Presenting a Model of the Impact of Long-Term Trends on the Capital Market, Energy, Agriculture, And Population on the Trend of Fifty-Year Changes in the Iranian Household Income. *Futures Studies Of The Islamic Revolution*, 3(1), 75-94, [In Persian].

